

קידום נוער - תוכנית היל"ה
השכלת יסוד ולימודי השלמה

תנ"ק בחינוך הממלכתי -
חברת אימור וצבוקה לתלמידי

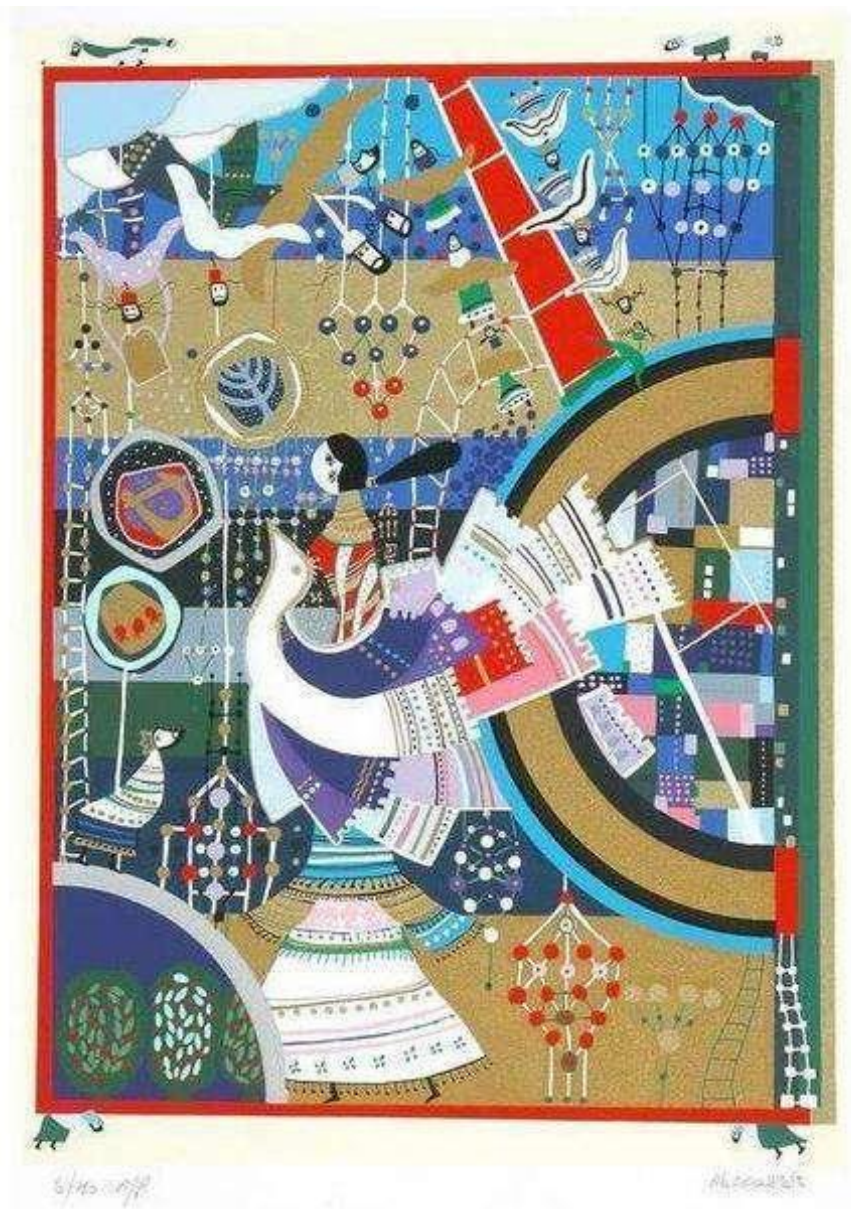
תוכנית לימודים למסלול תעודת גמר

12 שנות לימוד - תשפ"א

כתבה: ישראלה הלנר

דְּרָכֶיהָ דְרָכֵי נֶצֶם וְכֹל נְתִיבוֹתֶיהָ שְׁלוֹמַת (משלי ט' י"ג)

תוכנית אימונים: מהריאת הצולמ דרך סיפורי
רות המואביה והשירה המקראית ועד לסיפורי
מלכי ישראל שאול ודוד.

רפאל אבקסיס - שיר השירים

תוכן:

מבוא..... 5 עמ'

נושא חובה - בריאת העולם..... 6 עמ'

פרקיט א'-ב'..... 6 עמ'

פרק ד'..... 12 עמ'

פרק ד'..... 15 עמ'

פרק ט'..... 17 עמ'

פרק י"א..... 19 עמ'

נושא בחירה - על אהבה וחסד..... 23 עמ'

רות..... 23 עמ'

שיר השירים ד'..... 31 עמ'

משלי פ"א..... 33 עמ'

נושא בחירה - בין שאול לדוד..... 35 עמ'

מואל א' י"א..... 35 עמ'

מואל א' ט"ו..... 38 עמ'

מואל א' ט"ז..... 40 עמ'

מואל א' י"ג..... 42 עמ'

מואל א' י"ח..... 44 עמ'

מואל א' כ"ד..... 46 עמ'

מואל א' פ"א..... 48 עמ'

51 'נח..... יוסף ואחיו

60 'נח.....נספח פרקי הגיונות

מבוא

"התנ"ך הוא מתנתו הגדולה של האל לאנושות." ~
יצחק בשביס-לינאכר

המסר העיקרי של התנ"ך, של נביאי ישראל, הוא
שהקב"ה מתיוחס לאדם במלאו הרצינות. ~
אברהם יהושע הלפרין

לימוד סיפורי התנ"ך מאפשר לנו להכיר את הדרכות
הגדולות שהוא מביא בפנינו הנוצרות הקיום האנושי, ואם
כך להכיר טוב יותר את עצמנו, ואת ההתמודדות הגדולות
של בני-האדם עם העולם, עם הולדת ועם עצמם.

סיפורי הבריאה, סיפורי אנויהרסלייט, עוסקים בהתהוות
העולם וראשית ימיה של האנושות. הם מלמדים בחינה של
שאלות יסוד עקרוניות על טיב העולם, טיב החיים, מאבקי
החיים ומשמעותם.

יחידת הבחירה "על אהבה וחסד" עוסקת בסיפורת המקראית
ובשירה המקראית. היא מציגה היבטים חברתיים וחוקתיים,
והיבטים פסיכולוגיים ואומנותיים.

יחידת הבחירה "בין שאול לדוד" עוסקת בהתהוות המלוכה
בישראל, נושא המלחמה ציטוק ביחסים ובמאבקים בין אישים,
ובצורות שלטון. הנושא מלמח על הכרות עם דמויות
שמרכזיותן, בתרבות הכללית בכלל והישראלית הפרט,
מרכזית.

החוברת נכתבה מתוך שימת דגש על לימוד שיש בו ערכים,
מצורבות של התלמידים בחומר הנלמד, ועל הרלוונטיות שלו
לחיינו.

נושא החובה – הריאת הצולט

פרקים א' – ב' – הריאה

שני הפרקים הראשונים של ספר הראשית צוסקים בהריאת הצולט.

הסיפור הראשון, פרק א', מתאפיין בניסוחיים נוסחתיים החוזרים על עצמם, ליהו סיפור הריאה שהסדר והארכון דומיננטיים בו. הסיפור מלמד על הריאת צולט שהצה ימיט, על הריאה באמירה (בניאוד למיתוסים של הצמים הקדומים המספרים על הריאה תוק מאבק איתנים של כוחות הטבע אלו באלו) ועל הטוב שבצולט שנהרא.

הסיפור השני, פרק ב', מדגיש את מרכזיות האדם, ואת תפקידו לשמור על אן ערן המופיע לראשונה בפרק זה.

פרק א'	פרק ב'
האל מופיע בשם אלוהים	האל מופיע גם בשם המפורש
האדם נהרא בצלם האל	האדם נהרא מצלם האל
האישה נהראה עם האדם	האישה נהראה מצלם האדם
הפועל המשמעותי – הרה	הפועל המשמעותי – יצר
החיות נהראו לפני האדם	האדם ראשון ואז הצלי החיים
האדם שולט בצולט	האדם שומר על אן ערן
לסיכום: האדם נעלה, רוחני, הוא שולט בכל הברואים וכובש את הארץ.	לסיכום: האדם אשמי, נוצר מצפון, תפקידו מצומצם – שמירת האן.

שאלות לדיון והעשרה:

1. מדוע מופיעים שני סיפורי הריאה? כיצד הסיפורים משלימים זה את זה?
חשיבותם?
2. הפרק הראשון שם דגש על סדר וארגון - מהי חשיבותם?
3. בתהילים נאמר - "מה אנוש כי תזכרנו וכן אדם כי תפקדנו, ותחסרהו מעט מאלהים". איזה חלק של הפסוק מתייחס לפרק הראשון ואיזה לשני? מה אומרת שניות זו על האדם? האם הוא עליון או תחתון או אט וט?
ואם?
4. בחרו תמונה מהין התמונות הבאות המתייחסות לבריאת העולם ונמקו את בחירתכם:

מולמניט אהאלין אשירו של עידן רייכל:

<https://www.youtube.com/watch?v=LlrdEAs3U0>

בראשית
עידן רייכל
מילים ולחן: עידן רייכל

בראשית כבר הייתה אהבה
לאדמה טובה חיכתה כמו למים

חיכתה לשמש, לשקיעות שבים

ולגל של געגוע

חיכתה

ובראשית כבר הייתה אהבה

וחיכתה שיהיו לה שמיים

לשאת עיניים אל הכוכבים

וחיכתה גם לאדם וחיה

מישהו מחכה לך בבית

קרוב לכאן

אולי באיזו פינה

מקום שתקראי לו בית

כשתכנסי בו יהפוך לשלך

ובראשית כבר הייתה אהבה

וחיכתה שכבר תמצא לה מנוח

וחיכתה לילדים בחצר

וגם לעץ לטפס ולנוח בצל

בראשית כבר הייתה אהבה

ואחריה כבר נברא לו הצער

והדמעות והלב השבור

ואחריהם הגיעה נחמה

מה, אדעתכם, הקשר בין השיר אפרקים שנאמר?

עבודות אדם:

בראשית א'

- קראו בראשית פרק א'.

1. "אחד הרעיונות המרכזיים בספר בראשית הוא שהבריאה מתוכננת ובאה

לקיים סדר בעולם" (חדוה דנון "הצצה בחלון הראווה של התנ"ך)

א. קראו בראשית א' 1-13.

בפסוקים אלה ישנה חזרה על ביטויים קבועים ואמירות קבועות. ציינו

שניים מהם והסבירו את משמעותם או את תפקידם לפי דברי דנון.

ב. האל הבורא יצר סדר בתוהו ובוהו והשליט סדר בבריאה, מה אפשר

ללמוד מכך על היחס בין האל לבין העולם?

---

2. לפי פסוק 27 בפרק, אלוהים ברא את האדם "בצלמו בצלם אלוהים ברא

אותו".

א. מהו הקושי התיאולוגי (דתני) העולה מהשימוש במילה "בצלמו"

בפסוק זה?

ב. לפניכם שני פירושים – קראו אותם:

רבי יוסף בכור שור: "בצלמו – כלומר בצלמו של אדם"

הרב קוק: "עיקר הצלם הוא החופש הגמור שאנו מוצאים באדם שעל

כן הוא בעל בחירה".

הסבירו את הפירוש של אחד אחד מן המפרשים, וחווה דעתכם –

איזה מהם נראה לכם יותר. נמקו!!

---

3. קראו בראשית א' 26-31.

א. הביאו מפסוקים אלה שתי ראיות לכך ששיאו של מעשה הבריאה הוא בריאת האדם.

ב. המשורר נתן זך כתב בשירו "כשאלוהים אמר בפעם הראשונה":
אז נשבה הרוח בראשונה אל עיני אדוננו ... הוא לא חשב באותו רגע
על בני האדם, בני אדם לרוב".
במה שונה עמדת המשורר בנוגע למעמד האדם מהעמדה המופיעה
בסיפור הבריאה? בססו דבריכם על שני הכתובים.

בראשית ב'

• קראו בראשית ב'

1. במה שונים בריאת האדם ותפקידו בעולם בפסוקים 7-15 בפרק ב'
ממה שמסופר בבראשית א' 26-28?

---

2. קראו בראשית ב' 9-10.

הפרשן ספורנו כותב על עץ הדעת כי "טוב ורע" פירושו "לבחור הערב
אף על פי שיזיק ולמאוס הבלתי ערב אף על פי שיועיל".
הפרשן חזקוני כותב: "העץ שהאוכלו יודע טוב ורע".
ואילו הפרשן מלבי"ם מפרש כי היה זה עץ ככל העצים שתפקידו היה
רק לבחון את האדם אם ישמע בקול האל.
איזה מבין שלושת הפירושים מסתדר יותר, לדעתכם, עם פשט
הפסוק? נמקו בחירתכם.

---

3. קראו בראשית ב' 18-23. בקטע זה בא לידי ביטוי השלטון של האדם
על בעלי החיים. הוכיחו טענה זו על הכתוב, והסבירו כיצד כוח
השלטון בא לידי ביטוי.

פרק ד' - ההתרחשות באן-עדן

פרק ד' הוא המשכו של הסיפור שבפרק ה' ובו תיאור
ההתרחשויות באן-עדן. תיאור הפיתוי של אדם וחווה על ידי
הנחש לאכול מפרי עץ הדעת. באן היו שני עצים מיוחדים:
עץ הדעת ועץ החיים.

הפרק עונה על שאלות יסוד של האדם: מדוע יש מוות
בצומא, מדוע קשה הלידה כל כך, מדוע קשה להתכנס?
התשובה לכל השאלות האלה שמציע הפרק היא חטא האכילה
מעץ הדעת.

הפרק עוסק בהחירה חופשית, ברצון לדעת ולהשכיף. בלתי אחת
אחריות על מצפוננו. באתגר להתבגר ולצאת אל החיים ואל
הקשיים והתמודדויות שהם מלאניט.

שאלות לדיון והערה:

1. לו היתה לכם בחירה כולו- כמה הייתם בוחרים: בחיי
נצח או בדעת וחיים קצרים יותר, אך עם משמעות?
2. הפרק כולל מאשימים את האחר. האדם את חוה, וחוה
את הנחש. איך אתם מסבירים התנהגות זו? כיצד צריך
לנהוג במצב בו עושים מעשה שאינו מקובל על אחרים?
להאשים, להתחמק, או לקחת אחריות?
3. מיהו הנחש? יצור פלאי? קול פנימי של האישה בליבה
שהסית ופיתה אותה? איך מתמודדים עם פיתוי?
4. בחרו אחת מתמונות הכירוס מלן עדין ונמקו את

בחירתכם:

עאלות אארי:

בראשית ג'

- קראו בראשית ג' 1-24

1. בפסוקים 1-6 מפתה הנחש את האישה. ציין שלושה שלבים בתהליך הפיתוי, והסבירו כיצד כל שלב משפיע על האישה.

---

2. יש הטוענים כי כאשר הופר הצו האלוהי, הופרעה גם ההרמוניה בין האדם לאל, בין האדם לאשה ובין האדם לבעלי החיים. הסבירו על פי פסוקים 8-16 במה באה לידי ביטוי הפגיעה בקשר ההרמוני בכל אחד משלוש המקרים האלה.

---

3. קראו פסוקים 17-19. בפסוקים אלה מודגש כי האדם אחראי לגורלו האישי וגם לגורל סביבתו. הסבירו כיצד והביאו ראיות לביסוס תשובתכם.

פרק ד' - קין והבל

פרק זה עוסק במתח בין אחים. בקנאה. בהתמודדות עם דחיה.

קין יולט מתנה לאל, אך מתנתו נדחית. רק מתנת אחיו הבל מתקבלת. קין רוצח את הבל ובתחילה מכחיש את המעשה. רק משהודה במעשה השופט, שהוא האל, דן אותו לנדודים ומצניק לו את את קין שתאן עליו.

הפרק מלמן התייחסות להתמודדות עם דחיה וקנאה. הפרק עוסק בחשיבות השליטה בכעסים. הפרק עוסק גם בחשיבותה של האדמה כמקור פרנסה עיקרי באותם ימים. קין נענש בנדודים כק שלא יוכל להמשיך להתפרנס מן האדמה. הפרק עוסק בקבלת אחריות. את קין מתפרש לציתים כאינסטואיציה פנימית ללכת בדרכים בהן לא יתקל קין ברוצים הנקמת דם. הפרק יוצא נגד מנהג נקמת הדם באמצעות האלזרה לא לפאוע בקין.

שאלות לדיון והעשרה:

1. רבי אלעזר הקפר אומר בפרקי אבות: הקנאה והתאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם. הסבירו אמירה זו.
האם נתקלמת במקרה של קנאה? כיצד מתמודדים עם זה?
2. האם נדודים הם עונש? האם זה עונש מספיק לרוצח?
האם בכל זאת תוכלו לסנכר ולהאן על קין?

שאלות מאכרי:

בראשית ד'

- קראו בראשית פרק ד' פסוקים 2-16. וגם 20-25.
  1. קראו בראשית ד' 7-16 והביאו מפסוקים אלה ראיה לכך שלאדם יש בחירה חופשית, שגאולת הדם אינה רצויה לה', שלאדם יש נטיה להתנער מאחריות, ושהחטאים אינם נסתרים מה'.

---
  2. בתרגום השבעים לתורה יש לפסוק 8 תוספת: "ויאמר קין אל הבל אחיו נלך לשדה, ויהי בהיותם בשדה ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו". יש המפרשים כי קין לא תכנן להרוג את הבל והוא עשה זאת רק בעקבות ריב שהתפתח בין האחים בשדה. האם לדעתכם גירסת התרגום שקראתם תומכת בפרשנות זו או סותרת אותו? נמקו.

---

3. מדרש תנחומא מספר שאמר הקב"ה לקין: איפה הבל אחיד? ענה לו קין- לא ידעתי, השומר אחי אנוכי? אתה הוא ששומר את כל הבריות (בני האדם) ואתה מבקש אותו מידי? אילו קיבלת קרבני כמותו, לא הייתי מתקנא בו.

א. מהן שתי הטענות של קין אל ה'?

ב. האם לדעתכם מוצדקת הביקורת של קין את האל? נמקו.

פרק ט' - לאחר המבול

פרק זה עוסק בתקופה שלאחר המבול. נח ובניו יוצאים מן התיבה ומתברכים על ידי האל.

בחלקו הראשון של הפרק נאמר שהאדם ישלם בצולם ויפיל את מוראו (פחדו) על שאר היצורים. הותר לאדם לאכול בשר, אך הודע שהנוסף נפש אדם ישלם על ידי בני האדם שיוכלו אף להוציאו להורג. סמכות השיפוט והדין שהיתה בידי האל, עוברת לידי בני האדם. כמו כן, ישנה הבטחה אלוהית כי לא יהיה שוב מבול בארץ, והקשת נבחרה לסמל את הברית הלו בין האל לאנושות. הקשת מחברת בין שמיים וארץ, לו עם קשת אלא חיצית, ולפיכך נבחרה לסמל את

השמוע בין האל לאדם, אך לזוהי עט אטיוולוטיה – הסבר לתופעה במציאות – מדוע מופיעה קשת לאחר העט.

בחלקו השני של הפרק מסופר על בני נח וחטאם של חט וכנען כלפי נח. לזו חטא של גילוי צריות וניצול שיכרונו של נח. סיפור זה מסביר את פשר קללת הכנענים וההיתר לבני ישראל להפכת לעבדי עולם. סופו של הפרק הוא ברכת נח על ויפת בלכות התנהגותם המכהדת כלפי אביהם.

עאלות לדיון והעשרה

1. יש הטוענים כי קללת כנען (נח לא יכל לקלל את חט שה' כבר ברכו, ולכן קילל את כנען) היתה תירוץ למתיישהים האמריקאים לעצב את האפריקנים. חוו דעתכם על כך.
2. הקשת נחשת היוט לסמל של יופי. בתנ"ך היא דווקא מסמלת את רצון ה' לעצנים את האנושות, אך את הבטחתו להמנע מכך – דבר שהקשת מלכירה לו. איזה עוד סמלים אתם מכירים ומה תפקידם?

עאלות מאכר:

בראשית פרק ט'

1. קראו בראשית ט' 1-7. וגם בראשית א' 28-30. ברכת ה' לנח בבראשית ט' כוללת את הכתוב בפסוק 4 בנוגע לאכילת הבשר. עניין זה אינו נזכר בברכת ה' לאדם הראשון. יש הטוענים כי דבר זה מלמד על עליה במעמד האדם, ויש הטוענים להפך, שההבדל מבטא תהליך של הדרדרות מוסרית. הסבירו כל אחת מן הטענות וחוו דעתכם – האם יש כאן עליה במעמד או ירידה מוסרית?

---

2. קראו בראשית ט' 1-7 וגם בראשית א' 26-27.

הביטוי צלם אלוהים נזכר בשני הקטעים.

א. הסבירו את משמעותו בכל אחד מן הקטעים לפי ההקשר.

ב. בפסוק ו' כתוב: "שופך דם האדם – באדם דמו ישפך".

בסיפור קין והבל שפט האל את קין על רצח הבל.

הסבירו כיצד מעביר פסוק זה את סמכות השיפוט לידיהם של בני האדם.

---

3. קראו בראשית ט' 8-11 וגם בראשית ח' 21-22.

בשני הכתובים ישנה הבטחה. מהי ההבטחה בכל קטע? בפסוקים מפרק ח'

ישנו פירוט של הסיבה להבטחה. הסבירו במילים שלכם את הסיבה.

פרק י"א (1-9) – מאדף בבל

הפרק עוסק במאדף בבל. הסיפור יוצא נדף חטא האלה והרצון האנושי להיות כאלהים. אנשי המדף רצו לעשות לעצמם שם ולבנות מאדף שראשו בשמיים – מקום מסכן

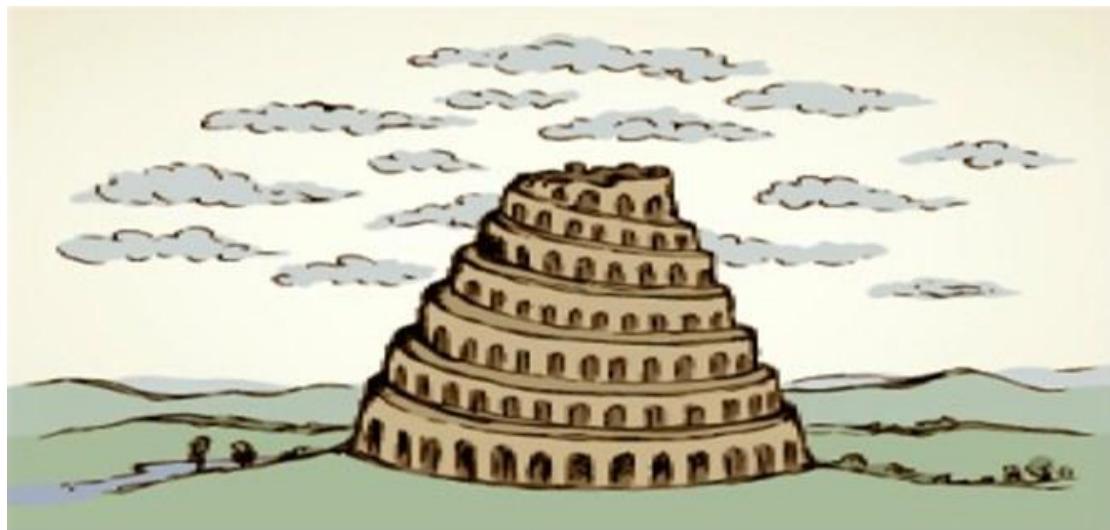
האל. הם גם רצו אותו כמצין מדגלור המסוייץ למי שהרחיק
נדוד לחזור אל הציה. לכן אמרו אנשי המדגל: פן נפולץ על
פני כל הארץ. אבל האל הפר את תוכניתם.

הסיפור הוא סיפור אטיוולוגי מצניק הסבר לאופן בו נוצרו
שפות שונות בצומט ולאופן בו התפלרו בני האדם על פני
כדור הארץ.

מדרש השם בבל הוא – כי שם בבל הי' שפת כל הארץ. כק
מסביר התנ"ך את פשרט של שמות. בבל נקראת גם בבל כי
באב בשפות שמיות הוא עבר, והיא נחשבה מצניי יושביה לשער
השמייט.

שאלות לדיון והצעה:

1. האדם שארץ גם כיום להאיץ לשמייט: החלפיות האיכו
לירח (כק גם סיפורת של בראשית החלפית שלנו). מה
דעתכם, האם לו הציה והאם לה מציד על לאוה
אנושית?
2. בני אדם התפלרו בצומט, עם זאת היום עם
האלובליציה הצומט מתאחד. האם טוב שיש תרבויות
שונות או על האנושות להתאחד? הסבירו מה טוב בכל
אחת מן האפשרויות האלה.
3. התבוננו בשתי התמונות. איזו מהן תואמת יותר את
הסיפור?

שאלות מאת:

בראשית י"א 9-1

- קראו בראשית י"א 9-1.

1. בסיפור מגדל בבל מופיעות מטרות שרצתה האנושות להשיג.

א. ציינו לפי פסוק 4 שתי מטרות כאלה והסבירו מה רצתה האנושות להשיג באמצעותן?

ב. האם לפי פסוק 8 השיגה האנושות את מטרותיה או שלא?

ג. כיצד מדרש השם בפסוק 9 מבטא לעג לבבל?

---

2. לסיפור זה מסר חד משמעי המנוסח בספר תהילים במילים "השמיים שמיים לה' והארץ נתן לבני אדם". (תהילים קט"ו 16). הסבירו במילים שלכם כיצד מסר זה של הפסוק מתהילים בא לידי ביטוי בסיפור מגדל בבל.

---

3. על פסוק 6 מספרת אגדת חז"ל כי מגדל בבל היה גבוה מאוד ואם נפל אדם ומת, לא שמו הבונים ליבם עליו, אם נפלה לבנה (אבן בניה) אחת, היו יושבים ובוכים ואומרים: אוי לנו". (פרקי דרבי אליעזר פרק כ"ד).
מה היה החטא שחטאו בו בוני המגדל לפי הסיפור של חז"ל?

לפניכם סרטון המסכם את פרקים א-ה בבראשית:

<https://www.youtube.com/watch?v=SSk5FkTklQc&t=2s>

נושא בחירה – אהבה וחסד

רות א' הירידה לאמא והשיבה לבית לחם

מאילת רות היא הקצרה מבין המאילות. היא מתרחשת בתקופת השופטים, והיא נכתבה על פי המסורת כדי לספר על מוצאו של דוד המלך. נוהגים לקרוא אותה בחג השבועות מכמה סיבות: כי יש בה קבלת תורה על ידי רות המואביה, כי זה חג הקציר וסיפור המאילה מתרחש בימי הקציר, וכן משום שזהו יום לידתו של דוד והמאילה, כאמור, מספרת על מוצאו.

הפרק הראשון מציג בפני הקורא את מסכת אלימלך שצננה את הארץ בזמן רעה וירדה לאמא. שם נשאו הבנים נשים מואביות, אך הבנים והאב נפטרו במאבק ונצמי, אשת אלימלך, מחליטה לחזור אחרי עשר שנים במאבק לבית לחם שביהודה, אליה נילוות כלותיה.

נצמי מנסה לשכנע את כלותיה להישאר במאבק, ערפה משתכנעת, אך רות נשארת עם נצמי וסבה איתה ליהודה. השורש E.O. הוא שורש מנחה בפרק העוסק בשיבה ארצה. הסיפור זה, השמות סימליים: הבנים נקראים מחלון וכליון על שם סופם, ערפה נקראת כך כי הפנתה עורף לנצמי, והשם רות פירושו רעות – על שם החברות שילתה רות כלפי חמותה.

אלות לדיון והעשרה:

1. בימי שבת ציון ארש עלרא הסופר את הנשים הנוכריות וציווה על שבי ציון להיפרד מנשותיהם. יש הטוענים כי מאילת רות נכתבה כנגד עמדתו של עלרא וכדי להראות את שחה של אישה נוכריה. הביצו דעתכם: כמה זכתה רות לקבלה ולהערכה? איך יש להתווחס לנוכרים?

2. מה דעתכם על המצעה של אלימלך ובני משפחתו?
הפרק מלנה מאוד את מצוי משפחת אלימלך משום
שהוא היה מנהיג שבחר בלמן מצוקה לצלול את הארץ
והצט'. האם אתם מצדיקים אדם הצולל את הארץ
בלמן מצוקה? האם אתם ביקורתיים כלפיו?

שאלות מאזרי:

פרק א'

1. קראו פסוקים 1-18 בפרק שלפניכם.
א. כתבו מה ביקשה נעמי מכלותיה. הביאו טיעון אחד שבאמצעותו ניסתה נעמי
לשכנע את הכלות שייענו לבקשתה. האם הצליחה נעמי לשכנע את כלותיה?
בסו את דבריכם על הכתוב.

- ב. בקטע זה מסופר על שתי דמויות הפועלות בדרכים שונות זו מזו. עם מי
משתי הדמויות, רות וערפה, אתם מזדהים? נמקו את בחירתכם על פי
הכתוב.

---

2. קראו פסוקים 19-22 בפרק שלפניכם. בפסוקים אלה נעמי מבקשת לשנות
את שמה בעקבות השינוי שחל בגורלה.
א. מהו השם החדש שנעמי מבקשת להיקרא בו?

---

¹ גם אברהם אבינו ירד למצרים בזמן רעב. יש המבקרים אותו על כך שלא סמך על ה' ובחר לרדת למצרים.

ב. הסבירו כיצד שמה החדש של נעמי מלמד על השינוי שחל בגורלה. בססו את דבריכם על הכתוב.

רות ב' - המפגש בשדה

הפרק זה רות הולכת במצוות נצמי ללקט אוכל בשדה. על פי החוק המקראי חובה על בעלי האדמות לאפשר לעניים ללקט שיבולים שנפלו, או מה שנשכח בשדה וטע את מה שנשאר בקצה (הפאת) השדה.

רות מביעה לשדה של בועז שהוא קרוב משפחה של נצמי. שם היא מכירה אותו ולוכה ליחס מיוחד מצידו: הוא דואג שלא תצטרך לנדוד משדה לשדה, שתתה מיט, שלא יטרידו אותה, והוא אף מציע לה מלון.

בועז מנמק את יחסו המיוחד אל רות בהצרכתו אותה על חסד שעשתה עם חמותה. כשרות מספרת על כך לנצמי, חמותה מבינה שיש לרות סיכוי להינשא לבועז ומצודדת אותה להמשיך ללקט בשדה שלו.

שאלה לדיון והעשרה:

1. מן הפרק עולה יחס לא נעים כלפי העניים. אף כי נתנו להם ללקט בשדות, היו התנכלויות, ובועז ממן המיוחד על רות מפני מעשים כאלה. באילו דרכים הייתם מציעים לסייע כיום לעניים להתמודד עם מצוקה ובעיות פרנסה? מה ניתן לעשות כדי לא להשפילם?

עאלות אארי:

פרק ב'

1. קראו רות ב' וקראו גם ויקרא, י"ט, 9-10

א. הסבירו ופרטו שלושה מן הצווים המוזכרים בפסוקים אלה מויקרא.

ב. על פי שני הקטעים, הסבירו מדוע לרות מותר ללקט בשדה. בססו את דבריכם על הכתוב.

---

2. על פי הקטע מרות, ב', 1-14 שלפניכם, רות היא דמות יוזמת ופעילה, אבל כדי להשיג את מבוקשה נדרשה לה עזרה מבעז.

א. הסבירו שלוש פעולות של בעז שסייעו לרות להשיג את מבוקשה.

ב. על פי הכתוב, מה במעשים של רות גרם ליחס האוהד של בעז כלפיה?

ג. לדעתכם, האם ליחס האוהד של בעז כלפי רות הייתה גם סיבה אחרת? הסבירו.

רות ג' - הליכה בארון

הפרק זה מציגה נצמי לרות לעשות מצעה נוצני, ללכת
הליכה אל השדה שם נשאר בוצני ללון כדי להגן על רכוש,
ולשכה ליד בוצני. כאשר בוצני רואה את רות לידו הוא מציג
לה לחזור בטרם יעלה האור אל נצמי תוק כדי להטחה שהוא
יעשה הכל מהחנה חוקית כדי לשאת אותה לאשה. בוצני
מצריק את החירתה של רות בו למרות היותו מבוזר מאוד,
משום שהוא קרוב משפחה, ואכן לפי החוק המקראי כדי
נחלה לא תצבור משפט לשפט וכדי להקים שם למת נהגו
להשיא את האלמנות שנותרו ללא ילדים לקרוב משפחה.

עלמה לדיון והעשרה:

1. בתקופת התנ"ך היה מצמד הנשים נמוך. אנו מכירים
מספר סיפורים על נשים שימחו פצולות נוצלות כדי
להגן על עצמן או כדי לשפר את מצבן. רחב מציגה
תוק כדי לקיחת סיכון את המרצלים שולח יהושע
לארץ בתמורה להטחה שימחו עליה עם כיבוש העיר
יריחו. תמר כלתו של יהודה יוצאת את פיתויו כדי שיהיה
לה ילד. ונט רות יוצאת קשר עם בוצני כדי לא להשאר
אלמנה לרה וצניה. מה דעתכם על פצולות אלו?
הסבירו כמה שונה כיום מצמד האישה.

עליות מאזר:

פרק ג'

1. קראו פסוקים 1-11 שלפניכם.

נעמי מנחה את רות כיצד עליה לפעול לפני המפגש עם בעז.

א. על פי פסוק 1, מדוע נעמי מנחה את רות לעשות פעולות מסוימות?

ב. כתבו שתיים מן הפעולות האלה, והסבירו כיצד הן תרמו להשגת המטרה של נעמי. בססו את דבריכם על הכתוב.

---

2. קראו פסוקים 9-13 שלפניכם.

א. רות מבקשת מבֹּעַז: "וְנִפְרַשְׁתְּ כַנֶּפֶךְ עָלַי אֶמְתַּד". הסבירו את הבקשה של רות ואת הנימוק שלה לבקשה.

ב. האם בֹּעַז מסכים לבקשה של רות? נמקו, ובססו את דבריכם על הכתוב.

רות ד' - סיום

בוצע מ'א'ע ל'עצ' ה'צ'ר, ב'א'ת'מ' י'א'י'ט' ה'מ'ס'פ'ט' ו'ה'ד'י'ן' נ'ע'ש'
ב'מ'ק'ו'ט' צ'י'ב'ו'ר'י' ה'פ'ת'ו'ח' ל'ק'ה'ל' ה'ר'ח'ב' - ע'צ'ר' ה'צ'י'ר'. ע'ט' ה'ו'א'
ו'א'ד'ט' נ'ו'ס'ף' מ'מ'ס'פ'ח'ת' א'ל'י'מ'ל'ך' פ'ו'נ'י'ט' ל'ז'ק'נ'י'ט' ה'ש'ו'פ'ט'י'ט'
ו'מ'צ'י'א'י'ט' א'ת' ה'מ'ק'ר'ה': ה'א'ו'א'ל' ה'ק'ר'ו'ב' י'ו'ת'ר' א'מ'נ'ט' ר'צ'ה' א'ת'
ה'א'ד'מ'ה' ש'ל' ה'נ'פ'ט'ר' (ב'ע'ל'פ'ה' ש'ל' ר'ו'ת') א'ק' ל'א' ר'צ'ה' ל'ע'א'ת' א'ת'
ר'ו'ת'. ח'ש'ו'ב' ל'ז'כ'ו'ר' ש'ר'ו'ת' ה'י'א' מ'ו'א'ב'י'ה', ו'ב'ת'ו'ר'ה' נ'א'מ'ר': ל'א' י'ב'ו'א'
ע'מ'ו'נ'י' ו'מ'ו'א'ב'י' ב'ק'ה'ל' ה'. ל'פ'י'כ'ך' נ'י'ש'ו'א'י'ן' ל'ר'ו'ת' נ'ח'ש'ו'
ל'ב'ע'י'ת'י'י'ט'. ח'כ'מ'י'נו' כ'ת'בו' כ'י' א'ס'ו'ר' ל'א'י'ש'ה' מ'י'ש'ר'א'ל' ל'ע'א'ת'

מאבן, אק מותר לאבר לשאת מאבנית כן הפסוק מדכיש
צמוני ומאבני ולא צמנית ומאבניה. כק הט הסבירו את
היתר הנישואין של בוצע לרות.

צקה סרוה האואל (see לא נלכר בקרק) לשאת את רות,
קיבל בוצע רשות לשאתה לאישה. הלקנים ברכו אותו
הצאצאים ושרות תהיה כאחת האימהות - רחל ולאה. לבוצע
ורות נולד בן. שמו היה עובד ונצמי היתה האומנת שלו.
נשות בית לחם ציינו שרות טובה לנצמי יותר משבעה בנים.
עאלה לדיון והצעה:

1. במאילת רות נצעה חסד רב: רות דאכה לנצמי, בוצע
דאכ לרות. נצמי דאכה לרות. מהו חסד לדעתכם?
הביאו דוגמה לעצרה לאחר שיש בה רכישות וצטיית חסד.
2. אנו רואים התפתחות בחקיקה הדתית: מהתנ"ך דרך
חז"ל ועד ימינו. האם לדעתכם חוק הוא דבר קבוע
יציב ובלתי ניתן לשינוי, או דבר דינמי שיש לבחון כל
פעם מחדש ולעדכן?

עאלות מאכר:

פרק ד'

1. קראו פסוקים 1-11 שלפניך.

א. הביאו שתי דוגמאות המלמדות שטקס הגאולה התנהל על פי הכללים
המשפטיים המקובלים, והסבירו את הדוגמאות.

ב. על פי דברי בעז, מהי מטרת הגאולה?

---

2. קראו פסוקים 11-12 שלפניכם.

· בפסוקים אלה הזקנים והעם מברכים את בעז ומאחלים לו שרות תדמה לדמויות:

רחל, לאה ותמר.

א. בחרו באחת מן הדמויות האלה, והסבירו מדוע הוזכרה דווקא דמות זו
בברכת הזקנים והעם.

ב. הביאו הוכחה אחת מפסוקים אלה המלמדת כי לדעת המברכים ה' הוא
שימש את הברכה.

לפניכם סרטון המסכם את מגילת רות:

<https://www.youtube.com/watch?v=efbHNSfWzHA&t=10s>

שיר השירים א' - הנצרה המוטטת בלייזה בעיר

מליפת שיר השירים מיוחסת לשלמה. נוהגים לקרוא אותה בפסח, חג האביב. יש המפרשים אותה כאוסף שירי אהבה, ויש המפרשים אותה כאלגוריה (משל) ליחסי עם ישראל ואליהו.

בפרק א' מוטטת הנצרה בלייזה ברחובות העיר ירושלים, היא מקשת את אהבה, אך השומרים צוצרים אותה ומחזירים אותה לבית אמה כדי להגן עליה, ואולי גם לשמור על צניעותה. היא משיצה את חברותיה לא להאיץ בה ולא לזרז את האהבה. לאהבה יש מהלכים וקצב התפתחות משלה, ואין לדחוק בה.

ישנה בשר אנלוגיה (השוואה) בין האהבה הפשוטה של הנצרה ואהבה, לבין אהבותיו של שלמה המלך הנותרות השראה לבני העם. הדוברת בשר מציצה לחברותיה ולצמח להתבונן במלך ובאהבתו ולקבל ממנה השראה.

על פי הפירוש האלגורי, הנצרה היא עם ישראל המחפש את אליהו עם בזמני חוסק וריחוק, הנצרות הן אומות העולם המציקות לעם ישראל המרוחק אליהו, והמלך שלמה הוא האל עצמו שלא נח את עמו.

אזה לדיון והעשרה:

1. קשה היה להחליט להכניס את שיר השירים לתנ"ך בגלל שהוא אוסף שירי אהבה. הפירוש האלגורי סוּיַע לחכמים להכניסו לתנ"ך, וכדברי רבי עקיבא: שיר השירים הוא קודש הקודשים. איזה מבין הפירושים תואם את דעתכם? נמקו.

שאלות מאכרי:

פרק ג

1. קראו שירה"ש פרק ג' וגם שירה"ש ב' 8-14. שתי דמויות מרכזיות בשיר השירים הן הדוד והרעיה.

א. לאילו חיות מדומים הדוד והרעיה בשירה"ש ב' פסוקים 14 וגם 17?
כיצד דימויים אלה מאפיינים אותם?

ב. איזו מהדמויות אקטיבית (פעילה) יותר ואיזו פסיבית יותר בכל אחד מן הפרקים? נמקו תשובתכם ובססו אותה על הפסוקים.

---

2. הפירוש האלגורי (סמלי) להשבעת בנות ירושלים בשירה"ש ג' פסוק 5 הוא לפי המדרש: שבועות... שהשביע (האל) לישראל שלא ימרדו על המלכויות ושלא ידחקו את הקץ (יזרוזו את בוא המשיח).
הסבירו במילים שלכם למה הכוונה של המדרש שאין למרוד במלכויות ולזרז את הקץ.

מפיו ל"א 10-31 - את חיל

השיר את חיל פנהו לשיר בהתייחס רבים בליפות שבת, הוא
 שיר שבו לאשה נכבדה. האישה מתוארת כיקרת צדק יותר
 מאבנים טובות, לו שאמון בצלם בה מלא, אישה שודעת
 לטוות חוטי צמר, לצסוק במסחר, להכין בטרם עלות
 השחר את צרכי הבית, להשיג אדמות ורכוש, לטוות בפלג,²
 לצשות חסד עם עניים, להתלבש יפה ובאופן מכובד
 בהגדים שהכינה לצצמה, אישה שאינה פוחדת מן המוות
 וצוחקת ליוט האחרון, אישה חכמה יודעת תורה, אישה
 שבניה מהללים אותה וכן בצלם, אישה יראת ה'
 המפורסמת, בלכות אישיותה ומצטיה, בשערי העיר.

² פלך) מכונה לעיתים פלך טווייה - (מוט עץ המשמש כציר לטוויית צמר, פשתן, קנבוס, כותנה וסיבים אחרים. הפלך הוא מכשיר ששימש לטווייה בעת העתיקה ובתקופת ימי הביניים, יחד עם הכישור.

יש הטוענים כי זהו שיר הספד לאישה שנפטרה.

שאלות לדיון והצעה

1. השיר את חיל משבחים את האישה על כישורים מצטיינים וכישורים אינטלקטואליים. למעשה היא מתוארת כמושלמת. האם נכון לומר שבחו על אדם רק אחרי מותו או יש מקום לתת חילוקים ושבחים לאדם גם בחייו? אם כן, האילנה אופן ואיך נעשה זאת בצורה שלא תתפרש כחנופה?
2. שיר השירים ואת חיל נתנו השראה לאומנים להכין וליצור פרטי יודאיקה וציטורים למחילות. מדוע לדעתכם דווקא קטעים אלה מצורכים את היצירותיות? מה הקשר בינם לבין אמנות שימושית?

שאלות מאגר:

משלי ל"א (10-31) – אשת חיל

1. את מזמור אשת חיל נוהגים בבתיים רבים לשיר בלילות שבת.
א. הסבירו מדוע, לדעתכם, בנוי השיר לפי אותיות הא'–ב' (באקרוסטיכון)?

- ב. מה סיבת הנוהג לשיר את המזמור בלילות שבת?

---

2. יש הטוענים כי מקורו של השיר דווקא בהספד על אישה חשובה ומכובדת שנפטרה.

- א. מה בשיר יכול להוביל לטענה כזו?

ב. ברות פרק ג' אומר בועז לרות: וְעַתָּה, בְּתִי אֶל-תִּירְאִי, כָּל אֲשֶׁר-תֹּאמְרִי, אֲעֲשֶׂה-לָּךְ: כִּי יוֹדַע כָּל-שְׁעַר עַמִּי, כִּי אֲשֶׁת חִיל אָתָּה. באיזה הקשר ומובן בועז אומר זאת לרות? וכיצד דברים אלה מתקשרים לפסוקים 10-12 ולפסוק 23 במזמור שבמשלי ל"א?

נושא בחירה - בין שאול לדוד

שואל א' י"א - הקרב עם הצמנים

הפרק זה אנו מכירים את שאול השם קץ לשבטיות. בימי השופטים כל שבט שנאבק באויב חיפש הצלה וישועה במנהיג מקומי, שאול המלך הראשון בישראל, הוא המלך המאחד את העם כנאד נחש הצמני שרצה להשכיח את אנשי יבש גלעד, ולעשות את הלוואים נכים בצלי עין אחת.

שאל מתאלה כלוחט אחיץ וכעל יכולות אסטרטגיות,
אולט אט כעל חמלה כאשר אינו מוכן לפאוצ בפליטי
הצמוניט. בסופו של הפרק הוא מומלך שוב על ידי שמואל
כפעט השלישית, אחרי שפעט הראשונה לו היתה המלכה
כרטיט ומיחה בשמן, והפעט לו המלכה מול כל העט
עט מקבל את סמכותו של שאל. בטקס מוקרבים
קורבנות.

שאלות לדיון והערה

1. מה היא החשיבות של אחדות? האט רק בציותות צרה יש להתאחד? כיצד ניתן להתאחד אט בציותות שלום?
2. מה הופך דמות למקובלת על אנשים? לנערצת?
3. האט בהתנהגותו של שאל הפרק, ניתן לראות כבר בשלה לזה הן את אדולתו והן את חולשתו אט יחד?
4. התבוננו בתמונת שאל שלפניכם: מה רצה הצויר להביע?

שאלות מאכר:

פרק ייא

1. בפרק זה מתגלה כוחו של שאל ותהליך התקבלותו על ידי העם כמלך מושלם.

א. קראו שמואל אי' י"א 6-1 וגם 11-13 וכתבו 3 תכונות של שאול
כמנהיג המופיעות בפסוקים אלה. האם שאול ראה עצמו כמנהיג?
נמקו.

ב. איזה מבין השלוש חשובה, לדעתכם, במיוחד?

---

2. סיפור הניצחון על העמונים מסמל את סוף תקופת השופטים שהנהיגו את
השבטים באופן מקומי, ואת תחילת המלוכה בישראל. קראו את הקטע הבא
משופטים י"א :

ד וַיְהִי, מִיָּמִים; וַיִּלְחַמוּ בְּנֵי-עַמּוֹן, עִם-יִשְׂרָאֵל. ה וַיְהִי, כַּאֲשֶׁר-נִלְחַמוּ בְּנֵי-עַמּוֹן
עִם-יִשְׂרָאֵל; וַיִּלְכוּ זִקְנֵי גִלְעָד, לְקַחַת אֶת-יַפְתָּח מֵאֶרֶץ טוֹב. ו וַיֹּאמְרוּ לְיַפְתָּח--
לְכָה, וְהִייתָ לָנוּ לְקָצִין; וְנִלְחַמְהָ, בְּבָנֵי עַמּוֹן. ז וַיֹּאמֶר יַפְתָּח, לְזִקְנֵי גִלְעָד,
הֲלֹא אַתֶּם שְׂנֵאתֶם אוֹתִי, וַתִּגְרְשׁוּנִי מִבֵּית אָבִי; וּמִדּוּעַ בָּאתֶם אֵלַי, עִתָּה,
כַּאֲשֶׁר, צָר לָכֶם. ח וַיֹּאמְרוּ זִקְנֵי גִלְעָד אֶל-יַפְתָּח, לָכֵן עִתָּה שָׁבָנוּ אֵלֶיךָ, וְהִלַּכְתָּ
עִמָּנוּ, וְנִלְחַמְתָּ בְּבָנֵי עַמּוֹן; וְהִייתָ לָנוּ לְרֹאשׁ, לְכָל יְשֻׁבֵי גִלְעָד. ט וַיֹּאמֶר יַפְתָּח
אֶל-זִקְנֵי גִלְעָד, אִם-מְשִׁיבִים אַתֶּם אוֹתִי לְהִלָּחֵם בְּבָנֵי עַמּוֹן, וְנָתַן ה' אוֹתֶם,
לְפָנַי--אֲנֹכִי, אֶהְיֶה לָכֶם לְרֹאשׁ. י וַיֹּאמְרוּ זִקְנֵי-גִלְעָד, אֶל-יַפְתָּח: ה' יְהִיָּה שֹׁמֵעַ
בִּינוֹתֵינוּ-אִם-לֹא כְדַבְּרְךָ, כֹּן נַעֲשֶׂה. יא וַיִּלְדָּד יַפְתָּח עִם-זִקְנֵי גִלְעָד, וַיִּשְׁמְעוּ הָעָם
אוֹתוֹ עֲלֵיהֶם לְרֹאשׁ וּלְקָצִין.

א. ציינו שני הבדלים בין תקופת הנהגת השופטים את העם כפי שהיא
מצטיירת מסיפור יפתח לבין ראשית המלוכה של שאול בישראל.

ב. כיצד הסיפור על יפתח מסביר את העובדה שהעם לא פנה אל שאול בבקשה להושיעו מנחש העמוני? (תוכלו להעזר בעובדה ששאול הוא משבט בנימין).

מאף א' ט"ו - הקרב עם צמלק

הפרק זה נלחם שאול בצמלק. בספר דברים נכתב: "זכור את אשר עשה לך עמלק בדרך בצאתכם ממצרים... והיה בהגות ה' אלוהיך לך מכל איביך מסביב בארץ אשר ה' אלוהיך נתן לך נחלה לרשתה, תמחה את זכר עמלק מתחת השמים."

מאף מצפה שאול יחה את צמלק ויחריט את רכושו, החרמת הרכוש מצידה על כק שהדבר נעשה לא לשט רווח אישי אלא כי זו דרישת ה'. אולם שאול חומל על המלך הצמלקי ומסאירו בחיים, וטט את רכוש צמלק (צאן שהן כהטים ובקר שהן פרות) הוא מסאיר. מאול כווס עליו על כק שלט ציית לדבר ה', הוא הורט את המלך הצמלקי אטט, ומודיע לשאול כי לא יוכל להמטיק למלוק. אמנט היה ניצחון בקרבו, אק היה כישלון דתי. קריצת מציולו של מאול ממחישה באופן סמלי את קריצת הממלכה מידי בית שאול. מאול מתאבל על כישלונו של שאול - המלך הראשון אותו המליק.

כל פי המסורת המן הרשע הוא צאצא של אטט הצמלקי ומרדכי שהוא מטט בנימין (שטט של שאול) נוקט את נקמת שאול וסולר מצלל כשהוא מביס את המן.

אלות לדיון והצטרה

1. איזו בעיה מוסרית מצוררת מצוות מחיית צמלק?
 לדעת חכמים אין בצולמט עם צמלקי כי "סנחריב בלבל
 את האומות". מה לדעתכם רצו חכמים לומר באמירה
 זו? האם הביעו הסתייגות ממצוות התורה?
 2. האם לדעתכם ניתן לומר בימינו כי צמלק הוא רק
 סמל לרשע ולא עם ספציפי?

שאלות מאגרי:

פרק ט"ו

1. בספר דברים פרק כ"ה פסוקים 17-19 כתוב: "זכור את אשר עשה לך עמלק
 בדרך בצאתכם ממצרים... תמחה את זכר עמלק מתחת השמיים" בפרק ט"ו
 בשמואל מצווה הנביא על שאול "לך והכיתה את עמלק".
 א. קראו שמות י"ז 8-16 והסבירו מהי הרעה שעשה עמלק לישראל שעלה
 ממצרים?

- ב. קראו שמואל א' ט"ו 2-3 וגם 7-9 והשיבו: באילו פרטים סטה שאול מן
 הצו – מה ביצע ומה לא ביצע? האם לדעתכם שאול היה ראוי לעונש על
 שחרג מן הצו? נמקו.

---

2. קראו שמואל א' ט"ו פסוקים 19-22.

- א. מהי המילה המנחה המופיעה בקטע ומה משמעותה?

ב. השוו בין דברי שאול בפסוק 20 לפסוק 24. מה השינוי שחל בדברי שאול ומה סיבתו?

מואל א' ט"ז - משיחת דוד

הפרק זה בוחר מואל את דוד למלך הבא על ישראל. ה' שלח את מואל אל בית ישי מבית לחם, כדי למצוא מחליף לשאול, אבל המשיחה של דוד היא סודית כי שאול צדיין מואל.

כשמיצ מואל לבית לחם הוא חושב תחילה על הבן הבכור של ישי אליאב כמחליף לשאול כי הוא גבוה ורם רושם, אבל ה' אומר לו כי אין להתרשם ממראה צינייט, ודוד הוא הנבחר אף כי הוא הבן הצעיר. דוד רוצה צאן, יודע לנאן, איש מלחמה, נבון וה' איתו. דוד מתואר כאדמוני (צורו סמוק) ויפה צינייט (נפש המשתקפת בצניו - יפה).

מחלקו השני של הפרק מתואר הלך הרוח הקודר של שאול. הרוח הרעה (דכאון) פוקדת אותו ודוד מיצ לנאן לו ולתקל עליו. כך מתחיל דוד להתקרב אל מרכז השלטון ובית המלוכה.

שאלות לדיון והעשרה

1. חילופי שלטון זה תהליך מורכב ורביע. האם לדעתכם נכון לעשות זאת באופן גלוי וישיב או בדרכים עקיפות?

2. שמאל הוא שמינה את שאול למלך עם בלל תכונותיו החיצוניות (שאל היה לבנה ומרשים חיצוניות). והנה שנה בבואו לבית ישי הוא בוחר את הבן הבכור הלבנה והמרשים. מה המסר של הסיפור של דברי הי' האומר שמאל כי דווקא דוד הצעיר הוא המתאים למלוכה? האם לא למד שמאל לקח שקריטיונים לבחירת מנהיג אינט דווקא המראה החיצוני שלו?
3. מדוע ככל לזאת נמשכים אנשים, לדעתכם, למנהיג יפה תואר ולבנה?

שאלות מאת:

פרק ט"ז

1. בפסוקים הראשונים של פרק ט"ז מהסס שמואל בנוגע לשליחות שמטיל עליו האל.

א. הפרשן אברבנאל כותב: "והנה מה שאמר שמואל 'איך אלך ושמע שאול והרגני' – ששמואל לא היה רוצה למשוך איש בחיי שאול, והיה בעיניו רע ומר המעשה, שישחית את מעשה ידיו הוא בעצמו, ולכן כדי להישמט מן ההליכה התנצל ואמר 'איך אלך'. איך מסביר הפרשן את היסוסו של שמואל למשוך את דוד במקום שאול?"

- ב. שמואל הולך לבית לחם במסווה של קיום זבח. על כך כותב הפרשן רד"ק: "מצאנו כי אף על פי שהיה מבטיח (דואג לביטחוננו) הקב"ה (את) הנביא או הצדיק, אף על פי כן הוא נשמר מלכת במקום סכנה... והיה לו לבקש תחבולה 'איך אלך'... ואמר לו הקב"ה 'עגלת בקר תיקח בידך' והראה לו שאין ראוי לאדם ללכת במקום סכנה ולסמוך על הנס" כיצד מסביר הפרשן את ההנחיה לעשות זבח במקום למצוא באופן גלוי מחליף לשאול? מהו המסר של דברי הפרשן?"

---

2. החוקר יאיר זקוביץ רואה בסיפור עליית דוד סיפור סינדרלה: "דוד הוא מעין סינדרלה ממין זכר. הוא יגיע אל חצר המלך ואל שדה הקרב לא בשל מוצא מכובד אף לא בשל בחירה אלוהית שנבחר בטרם לידה. כישוריו הם שימשכו אליו את אור הזרקורים ואת החסד האלוהי... סיפור משיחת דוד מודיענו כי ה' רואה ללבב וכי הוא יודע על אותו נער רועים דבר העושה אותו ראוי למלוכה. (זקוביץ, דוד – מרועה למשיח) כיצד מסביר י' זקוביץ את הבחירה בדוד למלך?

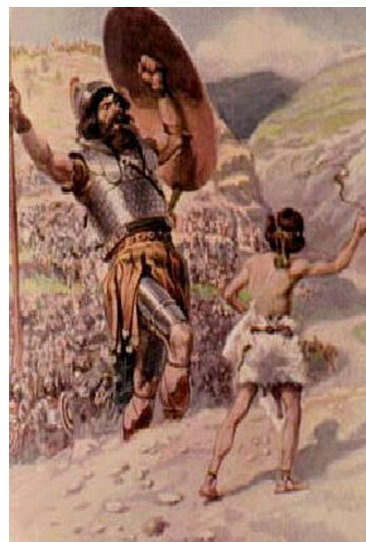
מנאף אי' י"ז – הקרב נאד אולייט

בצמק האלה נצרק קרב בין ישראל לפלשתים. הפלשתים מציעים קרב בין הצנק הלוחם המיומן אולייט לבין איש מ'סרלל, למצעה מי שמנור להילחם באולייט הוא שאול. האימה שהפלשתים מטיילים על הצט גדולה. ב'נתיים מ'יצ דוד לשדה הקרב להביא מזון לשלושת אחיו הלוחמים ולדרוש בשלומם. הוא שומע את דברי אולייט ומציע להילחם איתו. שאול נותן לו ביאוד צבאי וצ'וד צבאי לקראת הקרב, אך האבילרים האלה רק מכבידים על דוד שאינו מורכף בהם. הוא לוקח את המקל שלו, קלע וחמישה חלוקי נחל (אבנים שהמים החליקו והן צאלות). האבן מטיף דוד באולייט פולעת בראשו והוא נופל מנוצח. שאול מתפצל מדוד ושואל מי הוא, למרות שהוא אמור להכירו שהרי דוד ניאן לפניו. יתכן שדבריו מצידים על ראייתו את דוד באור חדש, או שהוא רוצה לדעת יותר פרטים על דוד משפחתו ומוצאו.

דוד כורת את ראש אוליית ומניפו לאות ניצחון. הסיפור
הפרק זה הפק לסמל לניצחון מצטייט מול רביט, החלש
מול החזק.

עאלה לדיון והעשרה

1. לעיתים מושג ניצחון על ידי תחבולות וחכמה ולא
בעזרת כוח. התוכלו להדגים מצבים בהם תבונה
ופתרון מחוץ לקופסה הם שנינו תמונת מצב?

לפניכם סרטון על הקרב בין דוד לגוליית

https://www.youtube.com/watch?v=XNrBx_pfMck

עאלות מאכרי:

פרק י"ז

1. קראו שמואל א' י"ז 1-11.

א. איזו הצעה מציע גוליית ומדוע היא מפחידה את שאול וכל ישראל?

ב. הפרשן רלב"ג פירש את הביטוי "חרפתי את מערכות ישראל" כך שכאילו אמר גוליית: "הנני מתיר עצמי להילחם עם איש זה שיהיה במחנה ישראל". ובזה האופן חרף מערכות ישראל שהוא כאילו אמר שאין בהם איש יכול להלחם עימו".
מה בדברי גוליית משפיל את צבאו של שאול לפי הפרשן?

---

2. כאשר מציע דוד להילחם עם גוליית הוא אומר לשאול – אֶל-יָפֹל לְב-אָדָם עָלַי ... ה' אֲשֶׁר הִצַּלְנִי מִיַּד הָאָרִי וּמִיַּד הַדָּב הוּא יִצִּילְנִי מִיַּד הַפְּלִשְׁתִּי הַזֶּה . בספרו "קדמוניות היהודים כותב יוסף בן מתתיהו שדוד אמר: אל תהא רוחך מדוכאת המלך ... אני אשפיל את שחצנותו של האוייב... וכך יהיה האוייב הזה לצחוק וצבאך יזכה לתהילה רבה אם ייהרג האיש לא בידי איש מוכשר למלחמה... אלא בידי מי שנראה כנער" (י. בן מתתיהו ספר שישי ט' ב').
מהו ההבדל בין הדברים שאומר דוד בפרק לבין אלו ששם בפיו ההיסטוריון?
צינו שני הבדלים. מה לדעתכם סיבת ההבדלים?

מנא א' י"ח – המתח בין אול לדוד

פּרַק לֵה נַקְשַׁת נַפְשׁ יְהוֹנָתָן בֶּן אֹהֶל בְּנַפֶּשׁ דָּוִד וְהַט
הוֹפְכִים לְחַבְרִים קְרוּבִים. הַצַּט מַתְפַּעַל מְדוּד וּמַשְׁכַּח אֶת
מַעֲשֵׂיו וּנְחֻנּוֹתָיו. אֹהֶל חַס מְאוּיִים וְאִלּוּ מְנַסֵּה לְפָאֹעַ
בְּדָוִד עַל יְדֵי הַטַּלַּת חֲנִיתוֹ (חֶרֶב אֲרוּכָה) בְּדָוִד.
כַּאֲשֶׁר נִיסִיוֹן הַתְּנַקְשׁוֹת לֵה לֹא מְצַלִּית, מְצִיעַ אֹהֶל בְּעַקְיָוִין
דְּרַק שְׁלִיחִים לְדָוִד לְהַרְוֹא מֵאֵה פְּלִישְׁתִּים וּלְשַׁאֵת אֶת בֵּית
הַמֶּלֶךְ. תְּחִילָה מוֹצֵצַת מֵרַב לְאִישׁהּ וְאַחַר כֵּךְ מֵיכָל
עֵאוּבָת אֶת דָּוִד. אֹהֶל מְקוּוֹה שְׁפִלְשֵׁתִים יְהַרְסוּ אֶת דָּוִד,

אבל דוד מנצח את הפלישתים ואף מביא 200 עורלות פלישתים כהוכחה לניצחונו. הוא נושא לאישה את מיכל. הפרק מבליט את אהבתם של צאצאי שאול לדוד לצומת הצויינות והמתח מצידו של שאול כלפי דוד.

שאלות מאזכר:

פרק י"ח

1. קראו שמואל א' י"ח פסוקים 5, 14 ו-30. המילה ישכיל, משכיל ושכל מופיעה בפסוקים אלה ומלמדת על הצלחה. באילו תחומים מצליח דוד לפי פסוקים אלה?

---

2. חמש פעמים חוזרת המילה אהב בפסוקים אלה.

א. מי אוהב את דוד ומדוע הוא אוהב כל כך? הדגימו כיצד מתבטאת האהבה. (העזרו בפסוקים: 1, 16, 20, 22 ו-28)

ב. שאול עויין את דוד וירא מפניו. כיצד באים רגשותיו לידי ביטוי ומה גורם לו לפחד מדוד? (העזרו בפסוקים: 10, 12, 15 ו-29).

ג. את מי מנצל שאול לחיסולו של דוד וכיצד הוא עושה זאת?

מאיל א' כ"ד - רדיפת שאול את דוד

בפרק זה נמלט דוד מידי שאול ומסתתר במערות צין כדי ושאול רודף אחריו עם 3,000 לוחמים. כאשר שאול הולך לרחוץ את רגליו אומרים האנשים הנמצאים עם דוד לדוד שזו הזדמנות להרוג את שאול. אבל דוד מסרב, הוא רק כורת חתיכת בשר ממצילו של שאול, ולאחר מכן כשאול מתרחק מצט יוצא אליו דוד הצומד בפתח המערה. הוא מתחווה לשאול ואומר לו כי יכול היה לפגוע בו, אך לא עשה זאת. שאול מתרשם ומוכה, מכיר בכך שדוד צדיק מננו, כי דוד לא נמלץ לו רעה אלא טובה. שאול משיב עם הצובדה כי דוד ימלא אחריו, ורק מבקש כי אחרי מות שאול לא יפגז דוד בצאצאיו. דוד נשבע לשאול כי לא יפגז בהם. פעמים רבות נהגו מלכים חדשים לפגוע ביורשי המלך הקודם כדי שהם לא ילחמו נגדם. הבטחת דוד לשאול היא כי ינהג אחרת.

עאלה לדין והעשרה

1. כשאדם מתכנן לעלות לפלסטין, בחכמה יצא את יצור מראש נורמות פלסטוניות. אי הפאיצה של דוד בשאל נבצה מכבוד למלך ואת מרצון של המלך הצתידי (דוד) ליצור נורמות פלסטוניות חדשות. הסבירו טענה זו.

עאלות מאכרי:

פרק כ"ד

1. קראו שמואל א' כ"ד פסוקים 1-6. מה אמרו אנשי דוד לדוד ומה עשה דוד? מה לדעתכם היו הנימוקים של אנשי דוד ומה היו הנימוקים של דוד?

---

2. קראו פסוקים 1-8.

א. באיזה כינויים מכנה דוד את שאול ובאילו כינויים הוא מכנה את עצמו? מה מביעים כינויים אלה?

ב. הביאו הוכחה מפסוקים אלה לכך שדוד אינו מבקש את נפשו של שאול.

שואל א' ל"א - הקרב עם הפליתים ומות שאול ובניו

בפרק זה נלחם שאול שוב בפליתים והפעם באלבוא. בקרב זה הם מנצחים, ושאל שאינו רוצה ליפול בידם מקב

מנצרו לִהְרוֹג אוֹתוֹ. הַנָּעַר מִסְרָה לִהְרוֹג אוֹתוֹ, וְשֵׁאוֹל נֹפֵל
עַל חֲרָבוֹ וְמָת. צִיּוֹנוֹ נִפְלוּ עִם שְׁלוֹשֵׁת בָּנָיו.

הַפְּלִישְׁתִּים מִבְּלִיט אֵת אֲפֹת הַמַּתִּים וְתוֹלִים אוֹתָן לְרֵאוֹה
בְּחוֹמַת בֵּית שֶׁאֵן. אֵבֶל אֲנָשֵׁי יֵשׁ גַּלְצָדָה, אוֹתָם הִצִּיל שֵׁאוֹל
מִיַּדֵי הָעַמּוֹנִים, לוֹכְרִים לְשֵׁאוֹל אֵת מֵעִשִׂי הַטּוֹבִים, וּבְלִילָה
הַבֹּלְכִים לֶשֶׁט וּלְזוֹקְחִים אֵת הַאֲפֹת. הֵט מִבִּיאִים אוֹתוֹ וְאֵת
בָּנָיו לְקַבְרָה וְאִץ מִתְּאֵבִים עֲלָיו.

שֵׁאוֹל לְדִיוֹן וְהַעֲשֶׂה

1. לְפָנֶיכֶם קִטֵּעַ מִשִּׁירוֹ שֶׁל שֵׁאוֹל טִשְׁרֵנִיחוֹבֶסְקִי – עַל הָרִי
גַּלְצָדָה:

אֶחָד אֶחָד נִפְלוּ אֵבֶל רִים, בְּתֵק ע
שׁוֹפֵר אֵדִי רִים עַל הָרִי גַלְצָדָה.
– עִיֶּבֶת, הַמֶּלֶךְ, סֶבֶב אַחֲרֵי הַצְּנָה,
עוֹד כְּחֵי בְּמַתְנֵי, עֲלִיךְ אֲיִנָּה.
– רִים מִמְּנוּ הַיּוֹם הָעֲרָלִים.
תֵּק ע: חֲזַקוּ! אִמְצוּ, אֵבֶל רִים עֲמֵלִים!

– בְּחֵי צִים יִרְבוּ וְלֹא יִקְרָבוּ הַנָּה!
עִיֶּבֶת, הַמֶּלֶךְ, עֲלִי הַשְּׁעָנָה!
– לֹא עֵת לְהִנָּפֵשׁ! אֵינִי בְּנֵי, הַתּוֹקֵעַ!
עוֹד מֹרְקִים חֲנִיתוֹת, עוֹד אֹיֵב יָרֵעַ.
רִים מִמְּנוּ הַיּוֹם הָעֲרָלִים.
תֵּק ע וְיִחַלְצוּ הַיּוֹם בֵּית עַל הַבְּלִים!

שִׁירֵי רִים נִכְתְּבוּ עַל דְּמוֹת שֶׁל שֵׁאוֹל הַמֶּלֶךְ. מִה,
לְדַעֲתֶכֶם, בְּדְמוֹתוֹ וּבְאֹרְלוֹ שֶׁל שֵׁאוֹל עוֹרֵר אֵת
הַיִּצִּירְתוֹת וְהַתְּיִחוֹסוֹת שֶׁל הַיּוֹצְרִים?

שֵׁאוֹל מֵאָרֶץ:

פֶּרֶק ל"א

1. קראו שמואל א' ל"א 1-7. הקטע מתאר את התבוסה בקרב בגלבע.

א. מה מבקש שאול ומנערו ומדוע מסרב הנער לבקשה?

ב. הסבירו מדוע בוחר שאול ליפול על חרביו? האם, לדעתכם, מוצדקת החלטתו?

ג. המשורר נתן אלתרמן כתב בשירו "הנה תמו יום קרב וערבו":

הנה תמו יום קרב וערבו

המלא זעקת מנוסה,

עת המלך נפל על חרבו

וגילבוע לבש תבוסה.

ובארץ, עד שחר קם,

לא נדמו פרסות הרץ,

ונחירי רמכו בדם

ומבשרים כי הקרב נחרץ.

הנה תמו יום קרב וערבו,

והמלך נפל על חרבו.

לפי דברי השיר, של מי התבוסה? מה יחסו של המשורר לשאול?

---

2. קראו שמואל א' ל"א 8-13. הפלישתים מתעללים בגופת שאול ורק בחסות

החשכה מצליחים אנשי יבש גלעד להביאו לקבורה.

קראו גם את הקטע הבא והשיבו: מהם שלושת הנימוקים לאיסור להתעלל

בגופות האוייב שמביאים המקורות הבאים?

הגמרא במסכת גטין (סא) אומרת שקוברים מתי עכו"ם (גויים) משום דרכי שלום ומכאן ברור שאסור להתעלל בגופותיהם. ו"מעשה רב" ביהושע (ספר יהושע) שהוריד את המלכים מהעץ לפני השקיעה שגם הם נבראו בצלם אלוקים.

בזוהר הקדוש משמע שגם גויים יש לקבור מיד כדי שהארץ לא תטמא, אסור לפגוע בגופותיהם כי יש בזה השחתת המידות כשמתעללים בגופה.

לפניכם סרטון השיר "הנה תמו יום קרב וערבו":

<https://www.youtube.com/watch?v=zPQ7jJR0Rzo>

יוסף ואחיו:

בראשית ל"ז - מכירת יוסף

יעקב אבינו אהב את יוסף בנו מרחף אשתו האהובה, ומצניק לו כתונת פסים. יש האומרים שלו היתה כתונת עם צבע בימים בהם קשה היה להפיק צבע ולצבוע באדים, ויש האומרים כי היתה לו כתונת ששרווליה מביצים עד פס היד ומצידיים על הצוואר אותה כי אינו מפסיף שרווליים ופטור מצבירה. יוסף חולס חלומות גדולה בהם האחים משתחווים לו, ומספר עליהם לאחיו. מתח רב נוצר בין יוסף לבין האחים, ואל כק נוסף כעס על כק שהוא הביא את דיבתם רעה אל אביהם.

יעקב שלח את יוסף לראות את שלום אחיו שהתרחקו עם צאנז מביטת מרחק רב. יוסף יוצא לדרכו, פועל אדם שאמר לו כי האחים בדומן וסע כשיוסף מתקרב אל האחים, הם זוממים להרוג אותו כדי לבטל את אפשרות קיום חלומותיו. בימי התנ"ק נחשבו חלומות לנבואה והאחים חששו מהתעמתות הנבואה.

כאשר מביץ אליהם יוסף, הם בעצת ראובן לורקים אותו לבור ריק (לפי הפרשנות היו בבור הריק ממים נחשים ועקרבים) יהודה מציע למכור אותו לעבדות, וכאשר עוברת שירת סוחרים מוצא יוסף מן הבור ונמכר להם. הם מובילים אותו למצרים כדי למכור אותו כעבד.

שאלות מאכר:

בראשית ל"ז

1. קראו בראשית ל"ז 5-6 (ה'ו') וגם 9-11 (ט'ו') (ט'ו') ליעקב היו שתי תגובות שונות לחלום השמש, הירח והכוכבים. א. מהן שתי התגובות?

ב. יש הטוענים כי שתי התגובות סותרות זו את זו, ויש הטוענים כי הן אינן סותרות. הסבירו כל אחת מטענות אלה.

---

2. קראו בראשית ל"ז 14-1 (א-י"ד)

א. רד"ק כותב על פסוק 10: "כשם שאי אפשר לאמך (שתבוא, שכבר) מתה, כשם שבטל החלום בזה כך בטל כולו". באיזה נימוק דוחה יעקב את דברי יוסף לדעת רד"ק? הסבירו כיצד אפשר לבסס את דברי הפרשן על פסוק 10 (י)?

ב. לפי הקטע שקראתם, האיבה בין האחים ליוסף הולכת ומחמירה. הסבירו כיצד אפשר לבסס טענה זו על תגובות האחים (ציינו שלוש דוגמות) וכיצד אפשר לבסס את הטענה על תוכן החלומות של יוסף.

---

3. קראו בראשית ל"ז 14-1 ואת השיר "יוסף" מאת נורית זרחי:

יוסף נורית זרחי

והשמש והירח קדו לי

ג. ואם אני הוא הבן האהוב

א. והשמש והירח קדו לי

זה שיזרק עוד לבור

ואחת-עשרה האלומות

ואחר לארץ המצרים

אבל מדוע אתם מביטים בי כך

האני אחראי על החלומות?! האם כתונת הפסים נתן לי אבי

גמול קטן היא ליסורים?

ב. בגני השינה שלי

ג. אם כך ואם כך

קול מופיע

האם מישהו מכם, אחים,

ואחד-עשר כוכבים משתחווים

יחליף גורלו בגורלי,

והרי לא אני את החלים פתרתי

אתם, שלא חלמוני מעולם

פתר אותו אבינו, אבי

והיושבים לנצח בחלומי.

א. בסיפור שבפרק ל"ז האחים ויעקב מאשימים את יוסף בניסיון להשתלט עליהם באמצעות החלומות. בססו טענה זו על הכתוב.

ב. כיצד דוחה נורית זרחי טענה זו ומצדיקה את יוסף בשני הבתים הראשונים של השיר?

בראשית ל"ח - יהודה ותמר

בפרק זה יהודה מחתן את בנו הבכור עם תמר הכנענית.
הבן שמועזר (בהיפוך אותיות רצ) מת. יהודה מחתן את
תמר עם בנו השני אונן וסג הוא מת. יהודה מבטיח
לתמר את בנו השלישי שלה, אך לא מקיים את הבטחתו.
תמר היושבת ומצפה בבית אביה, מחליטה להתחפש לצונה,
אורבת ליהודה הצולה לצלול את הצמר של הצאן, מקבלת
ממנו את מטהו כתיאור וחותמו כצרבון לתשלום, ונצלת

לאחר ההתייחדות. כשנודע ליהודה כי תמר כלתו בהריון
הוא רוצה שתזא להורג בשריפה, אך היא שולחת אליו את
המטה הפתיל והחותם, הוא מבין שההריון ממנו ואומר
שתמר "צדקה ממנו" כלומר – היא צדקת יותר ממנו,
וממנו ההריון.

לתמר נולדים תאומים – פרץ ולרת.

שאלות מאגר:

1. קראו בראשית ל"ח פסוקים 1-14 וגם 26-30

א. יש הטוענים כי השמות ער ושלה מבטאים את היחס כלפי דמויות אלה.

1. הסבירו כיצד בשם ער מבוטא יחס שלילי של האל כלפיו, העזרו

בפסוק 7.

---

2. עיינו במלכים ב' ד' 16 וגם 28. הסבירו כיצד לפי פסוקים אלה אפשר

לפרש את מקום הולדתו של שלה ואת שמו כביקורת על ההתנהגות
של יהודה.

ב. מהי מטרת חוק הייבום על פי דברים כ"ה 5-6? הביאו ראיה (הוכחה)

אחת מבראשית ל"ח 1-14 המלמדת כי מטרה זו עמדה גם בבסיס הייבום
של תמר.

ג. בחוק האשורי (33A) שלפניכם כתוב:

”אישה כי תשב בבית אביה ובעלה מת, ויש לו בנים, תגור בבית שתבחר.
אם אין לה בן, אחיה יתננה לכל אחד מן הבנים שיחפוץ, ואם ירצה
יתננה לחמיה לאישה. אם בעלה וחמיה מתו, ולה אין בן, אלמנה היא לכל
מקום שתחפוץ תלך.”
יש הטוענים שהמעשה שעשתה תמר תואם את החוק האשורי. הסבירו
כיצד אפשר לבסס טענה זו על הכתוב.

בראשית ל"ט – יוסף ואת פוטיפר

יוסף שהורד למצרים נקנה על ידי פוטיפר כעבד. הוא בולט
כבישוריו ולכן אדונו ממנה אותו כעבד ראשי. את האדון
רואה את יוסף של יוסף ומטרידה אותו מינית יוסף.
יוסף מסרב לה ולא רוצה לפגוע באמון שנתן בו אדונו
פוטיפר.

את פוטיפר מתנפלת עליו וקורצת את בלדו, יוסף נמלט
והיא מצליחה עליו שהוא תקף אותה. תחילה היא מספרת
לאת לבעלה ולאחר מכן לבעלה.

כעונש על כך מכניס פוטיפר את יוסף לבית האסורים. עם
בולט יוסף לטובה ומנהל את ענייני האסירים.

אלות מאכרי:

1. קראו בראשית ל"ט 6-23 (וי-כ"ג)

א. בקטע שלפניכם יוסף מביא שני נימוקים לסירובו לשכב עם אשת פוטיפר. נימוק אחד מוסרי, ונימוק אחר דתי אמוני. צטטו מן הפסוקים את הביטוי המתאים לכל אחד מהנימוקים, והסבירו אותם. ציינו שני פרטים נוספים מן הקטע, המאירים את דמותו של יוסף באור חיובי.

ב. קראו פסוקים 20-23 (כי-כ"ג) וגם בראשית ל"ז 24-28 (כי"ד-כ"ח) ובראשית ל"ט 1-2 (אי-ב'). מה אפשר ללמוד מכתובים אלה על הדפוס החוזר המאפיין את מהלך חייו של יוסף? נמקו ובססו את תשובתם על פי הכתובים.

ג. ספורנו וראב"ע מפרשים את תגובתו של פוטיפר לדברי אשתו. ספורנו: "ויחר אפו – על שהתרעמה מפני שהביא לה איש עברי לצחק בה, כי אמנם לא חרה אפו על יוסף בזה, שהאמין יותר לדברי יוסף." ראב"ע: "ויחר אפו – ואף על פי כן לא הרגו, כי בספק היה הדבר אצלו." 1. על מי כעס פוטיפר לפי כל אחד מהפרשנים? ומדוע כעס פוטיפר לפי כל אחד מן הפרשנים?

---

2. איזו פרשנות משכנעת אתכם יותר? נמקו.

בראשית א' – חלומות שר המסקים ושר האופים

קבית הסוהר היו אסורים גם שני שרים של פרעה. לילה אחד הם חלמו חלומות. יוסף מציע להם לספר לו עליהם ואף מציע פתרון: שר המשקים שחלם כי הוא מטיש שוב לפרעה את דביו יחזור לפי פרשנות יוסף לתפקידו, ואילו שר האופים שחלם על סל עם מאפים שהצוף אוכל ממנו יומת.

יוסף מקבש משר המשקים לזכור אותו כשהוא יצא מהכלא ולסייע בשחרורו.

כפי שפטר יוסף, כצבור שלוש ימים חל יום הולדתו של פרעה, היום כלה המלך נותן חנינה לאסירים, שר המשקים שב לתפקידו ושר האופים נתלה.

שר המשקים לא זכר את יוסף ולא ניסה להוציאו מהכלא.

שאלות מאגר:

1. קראו בראשית מ' 9-23.

א. יש הטוענים כי יוסף פתר את חלומותיהם של שר המשקים ושר האופים, על פי מה שלמד מן החלום על גישת כל אחד מהם לתפקידו.

1. הביאו פרט אחד מחלומו של שר המשקים, והסבירו כיצד היה יכול יוסף ללמוד ממנו על גישת שר המשקים לתפקידו.

---

2. הביאו פרט אחד מחלומו של שר האופים, והסבירו כיצד היה יכול יוסף ללמוד ממנו על גישת שר האופים לתפקידו.

ב. קראו פסוק 13 ופסוקים 18-19. יש הטוענים כי שר האופים ציפה לפתרון אופטימי של חלומו, ושהפתרון של יוסף לחלומו מנוסח באופן שתקוותו של השר עדיין אינה נכזבת בתחילת דברי יוסף. הסבירו כיצד אפשר לבסס טענה זו על פסוקים 13 וגם 18-19.

ג. קראו בראשית מ' 14-15 וגם 23 וקראו בראשית מ"א 9-12. יש הטוענים כי שר המשקים הפר את הבטחתו ליוסף כי שכח אותו, אחרים טוענים כי שר המשקים לא שכח את יוסף אלא לא רצה לזכור את הנסיבות שבהן הכיר את יוסף. כיצד אפשר להסביר את המילה "חטאיי" שאומר השר בפרק מ"א פסוק 9 לפי כל אחד מהפירושים?

בראשית מ"א – עלייתו לארצה של יוסף בארמון פרעה

פרעה מלך מצרים חולט שני חלומות: באחד שיבואים שדופות בולצת שיבואים מלאות, ובשני פרות רעות מראה בולצות פרות טובות מראה. חרטומי מצרים אינם מצליחים לפתור את חלומותיו, שר המשקים נלכד ביוסף פותר החלומות ומציע אותו לפרעה. יוסף מוצא מן הכלא, מולבש בבגדים יפים ומתייבב לפני פרעה. יוסף פותר את החלומות כחלומות המנבאים שבצ שנות שובצ למצרים ואחריהן שבצ שנות רעב. יוסף מציע לאאזר מלון בשנות השובצ כדי לשרוד בשנות הרעב. פרעה מתפעל מיוסף, ממנה אותו למשנה

למלך ואף מחתן אותו עם אסנת בת פוטי פרע כהן חסוה
במצרים. ליוסף נולדים שני בנים מנשה ואפרים.

כך מתחילים חלומותיו של יוסף להתגשם והוא עולה
למצרים.

אחרי שבצ שנות שבע מתחילות שנות הרעב.

שאלות מאכרי:

1. בדברי שר המשקים לפרעה על יוסף בפסוק 12: "נער עברי עבד לשר
הטבחים" ניתן לראות גנאי ליוסף. הסבירו טענה זו.

---

2. השוו את גירסת פרעה לחלומותיו בפסוקים 17-24 לדברים הכתובים
בפסוקים 1-8. הסבירו במה שונה גירסת פרעה מדברי המספר המקראי ומהי
סיבת השינויים.

---

3. "וכל הארץ באו מצרימה לשבור אל יוסף כי חזק הרעב בכל הארץ"
על פסוק זה כותב רש"י: "היה צריך לכתוב – לשבור מן יוסף".
ואבן עזרא כותב: "לשבור אל יוסף? הפוך, וכן הוא וכל הארץ באו מצרים
אל יוסף לשבור".
מה היה קשה להם מבחינה לשונית בפסוק וכיצד הם פותרים את הקושי?

נספח פרקי הלימוד:

בראשית

בראשית פרק א

א בראשית, ברא אלהים, את השמים, ואת הארץ. ב והארץ, הייתה תהו ובהו, וחשך, על-פני תהום; ורוח אלהים, מרחפת על-פני המים. ג ויאמר אלהים, יהי אור; ויהי-אור. ד וירא אלהים את-האור, כי-טוב; ויבדל אלהים, בין האור ובין החשך. ה ויקרא אלהים לאור יום, ולחשך קרא לילה; ויהי-ערב ויהי-בקר, יום אחד. {פ}

ו ויאמר אלהים, יהי רקיע בתוך המים, ויהי מבדיל, בין מים למים. ז ויעש אלהים, את-הרקיע, ויבדל בין המים אשר מתחת לרקיע, ובין המים אשר מעל לרקיע; ויהי-כן. ח ויקרא אלהים לרקיע, שמים; ויהי-ערב ויהי-בקר, יום שני. {פ}

ט ויאמר אלהים, יקוו המים מתחת השמים אל-מקום אחד, ותראה, היבשה; ויהי-כן. י ויקרא אלהים ליבשה ארץ, ולמקוה המים קרא ימים; וירא אלהים, כי-טוב. יא ויאמר אלהים, תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע, ועץ פרי עשה פרי למינו, אשר זרעו-בו על-הארץ; ויהי-כן. יב ותוצא הארץ דשא עשב מזריע זרע, למינהו, ועץ פרי אשר זרעו-בו, למינהו; וירא אלהים, כי-טוב. יג ויהי-ערב ויהי-בקר, יום שלישי. {פ}

יד ויאמר אלהים, יהי מארת ברקיע השמים, להבדיל, בין היום ובין הלילה; והיו לאתת ולמועדים, ולקמים ושבטים. טו והיו למאורת ברקיע השמים, להאיר על-הארץ; ויהי-כן. טז ויעש אלהים, את-שני המארת הגדלים: את-המאור הגדל, לממשלת היום, ואת-המאור הקטן לממשלת הלילה, ואת הכוכבים. יז ויתנו אתם אלהים, ברקיע השמים, להאיר, על-הארץ. יח ולמשל, ביום ובלילה, ולהבדיל, בין האור ובין החשך; וירא אלהים, כי-טוב. יט ויהי-ערב ויהי-בקר, יום רביעי. {פ}

כ ויאמר אלהים--ישרצו המים, שרץ נפש חיה; ועוף יעופף על-הארץ, על-פני רקיע השמים. **כא** ויברא אלהים, את-התנינם הגדלים; ואת כל-נפש החיה הרמשת אשר שרצו המים למיניהם, ואת כל-עוף כנף למיניהו, וירא אלהים, כי-טוב. **כב** ויברך אתם אלהים, לאמר: פרו ורבו, ומלאו את-המים בימים, והעוף, ירב בארץ. **כג** ויהי-ערב ויהי-בקר, יום חמישי. {פ}

כד ויאמר אלהים, תוצא הארץ נפש חיה למינה, בהמה ורמש וחיתו-ארץ, למינה; ויהי-כן. **כה** ויעש אלהים את-חית הארץ למינה, ואת-הבהמה למינה, ואת כל-רמש האדמה, למיניהו; וירא אלהים, כי-טוב. **כו** ויאמר אלהים, נעשה אדם בצלמנו כדמותנו; וירדו בדגת הים ובעוף השמים, ובבהמה ובכל-הארץ, ובכל-הרמש, הרמש על-הארץ. **כז** ויברא אלהים את-האדם בצלמו, בצלם אלהים ברא אתו: זכר ונקבה, ברא אתם. **כח** ויברך אתם, אלהים, ויאמר להם אלהים פרו ורבו ומלאו את-הארץ, וכבשה; וירדו בדגת הים, ובעוף השמים, ובכל-חיה, הרמשת על-הארץ. **כט** ויאמר אלהים, הנה נתתי לכם את-כל-עשב זרע אשר על-פני כל-הארץ, ואת-כל-העץ אשר-בו פרי-עץ, זרע זרע: לכם יהיה, לאכלה. **ל** ולכל-חית הארץ ולכל-עוף השמים ולכל רמש על-הארץ, אשר-בו נפש חיה, את-כל-ירק עשב, לאכלה; ויהי-כן. **לא** וירא אלהים את-כל-אשר עשה, והנה טוב מאד; ויהי-ערב ויהי-בקר, יום הששי. {פ}

בראשית פרק ב

א ויכלו השמים והארץ, וכל-צבאם. **ב** ויכל אלהים ביום השביעי, מלאכתו אשר עשה; וישבת ביום השביעי, מכל-מלאכתו אשר עשה. **ג** ויברך אלהים את-יום השביעי, ויקדש אתו: כי בו שבת מכל-מלאכתו, אשר-ברא אלהים לעשות. {פ}

ד אלה תולדות השמים והארץ, בהבראם: ביום, עשות ה' אלהים--ארץ ושמם. **ה** וכל שיח השדה, טרם יהיה בארץ, וכל-עשב השדה, טרם יצמח: כי

לא המטיר ה' אלהים, על-הארץ, ואדם אין, לעבד את-האדמה. ו. ואד, יעלה מן-
הארץ, והשקה, את-כל-פני האדמה. ז. וייצר ה' אלהים את-האדם, עפר מן-
האדמה, ויפח באפיו, נשמת חיים; ויהי האדם, לנפש חיה. ח. ויטע ה' אלהים, גן-
בעדן--מקדם; וישם שם, את-האדם אשר יצר. ט. ויצמח ה' אלהים, מן-האדמה,
כל-עץ נחמד למראה, וטוב למאכל--ועץ החיים, בתוך הגן, ועץ, הדעת טוב
ורע. י. ונהר יצא מעדן, להשקות את-הגן; ומשם, יפרד, ונהר, לארבעה
ראשים. יא. שם האחד, פישון--הוא הסבב, את כל-ארץ החוילה, אשר-שם,
הזהב. יב. וזהב הארץ ההוא, טוב; שם הבדלח, ואבן השהם. יג. ושם-הנהר
השני, גיחון--הוא הסובב, את כל-ארץ כוש. יד. ושם הנהר השלישי חדקל, הוא
החלף קדמת אשור; והנהר הרביעי, הוא פרת. טו. ויקח ה' אלהים, את-האדם;
וינחהו בגן-עדן, לעבדה ולשמרה. טז. ויצו ה' אלהים, על-האדם לאמר: מכל עץ-
הגן, אכל תאכל. יז. ומעץ, הדעת טוב ורע--לא תאכל, ממנו: כי, ביום אכלך
ממנו--מות תמות. יח. ויאמר ה' אלהים, לא-טוב היות האדם לבדו; אעשה-לו
עזר, כנגדו. יט. ויצר ה' אלהים מן-האדמה, כל-חית השדה ואת כל-עוף השמים,
ויבא אל-האדם, לראות מה-יקרא-לו; וכל אשר יקרא-לו האדם נפש חיה, הוא
שמו. כ. ויקרא האדם שמות, לכל-הבהמה ולעוף השמים, ולכל, חית השדה;
ולאדם, לא-מצא עזר כנגדו. כא. ויפל ה' אלהים תרדמה על-האדם, ויישן; ויקח,
אחת מצלעתיו, ויסגר בשר, תחתנה. כב. ויבן ה' אלהים את-הצלע אשר-לקח מן-
האדם, לאשה; ויבאה, אל-האדם. כג. ויאמר, האדם, זאת הפעם עצם מעצמי,
ובשר מבשרי; לזאת יקרא אשה, כי מאיש לקחה-זאת. כד. על-כן, יעזב-איש,

אֶת-אָביו, וְאֶת-אִמּוֹ; וְדַבַּק בְּאִשְׁתּוֹ, וְהָיוּ לְבָשָׂר אֶחָד. כה ויהיו שְׁנֵיהֶם עַרוֹמִים, הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ; וְלֹא, יִתְבַּשְׂשׁוּ.

בראשית פרק ג

א וְהִנְחֹשׁ, הָיָה עָרוֹם, מִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה, אֲשֶׁר עָשָׂה ה' אֱלֹהִים; וַיֹּאמֶר, אֶל-הָאִשָּׁה, אַף כִּי-אָמַר אֱלֹהִים, לֹא תֹאכְלוּ מִכָּל עֵץ הַגֶּן. ב וַתֹּאמֶר הָאִשָּׁה, אֶל-הִנְחֹשׁ: מִפְּרִי עֵץ-הַגֶּן, נֹאכֵל. ג וּמִפְּרִי הָעֵץ, אֲשֶׁר בְּתוֹךְ-הַגֶּן--אָמַר אֱלֹהִים לֹא תֹאכְלוּ מִמֶּנּוּ, וְלֹא תִגְעוּ בוֹ: פֶּן-תָּמָתוּן. ד וַיֹּאמֶר הִנְחֹשׁ, אֶל-הָאִשָּׁה: לֹא-מוֹת, תָּמָתוּן. ה כִּי, יִדַּע אֱלֹהִים, כִּי בָיִים אֶכְלֶכֶם מִמֶּנּוּ, וְנִפְקָחוּ עֵינֵיכֶם; וְהָיִיתֶם, כְּאֱלֹהִים, יֹדְעֵי, טוֹב וָרָע. ו וַתֵּרָא הָאִשָּׁה כִּי טוֹב הָעֵץ לְמֵאֲכָל וְכִי תֵאֵוָה-הוּא לְעֵינַיִם, וְנִחְמַד הָעֵץ לְהַשְׂכִּיל, וַתִּקַּח מִפְּרִיו, וַתֹּאכֵל; וַתֵּתֶן גַּם-לְאִישָׁהּ עִמָּהּ, וַיֹּאכֵל. ז וַתִּפְקַחְנָה, עֵינֵי שְׁנֵיהֶם, וַיִּדְעוּ, כִּי עִרְמָם הֵם; וַיִּתְפָּרוּ עֲלֵה תֵאֵוָה, וַיַּעֲשׂוּ לָהֶם חִגְלֹת. ח וַיִּשְׁמְעוּ אֶת-קוֹל ה' אֱלֹהִים, מִתְּהַלֵּךְ בְּגֶן--לְרוּחַ הַיּוֹם; וַיִּתְחַבֵּא הָאָדָם וְאִשְׁתּוֹ, מִפְּנֵי ה' אֱלֹהִים, בְּתוֹךְ, עֵץ הַגֶּן. ט וַיִּקְרָא ה' אֱלֹהִים, אֶל-הָאָדָם; וַיֹּאמֶר לוֹ, אַיֶּכָּה. י וַיֹּאמֶר, אֶת-קוֹלְךָ שָׁמַעְתִּי בְּגֶן; וַאֲיָרָא כִּי-עִירַם אֲנֹכִי, וַאֲחַבָּא. יא וַיֹּאמֶר--מִי הִגִּיד לְךָ, כִּי עִירַם אֶתָּה; הֲמִן-הָעֵץ, אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לֵבְלֹתִי אֶכֶל-מִמֶּנּוּ--אֶכְלֹת. יב וַיֹּאמֶר, הָאָדָם: הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה עִמָּדִי, הוּא נָתַתָּה-לִּי מִן-הָעֵץ וַאֲכֵל. יג וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהִים לְאִשָּׁה, מַה-זֹּאת עָשִׂית; וַתֹּאמֶר, הָאִשָּׁה, הִנְחֹשׁ הַשִּׂיאֲנִי, וַאֲכֵל. יד וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהִים אֶל-הִנְחֹשׁ, כִּי עָשִׂיתָ זֹאת, אָרוּר אַתָּה מִכָּל-הַבְּהֵמָה, וּמִכָּל חַיַּת הַשָּׂדֶה; עַל-גִּחְזֹנְךָ תֵלֵךְ, וְעָפָר תֹּאכֵל כָּל-יְמֵי חַיֶּיךָ. טו וַאֲיִבָּה אִשִּׁית, בֵּינְךָ וּבֵין הָאִשָּׁה, וּבֵין זָרְעֶךָ, וּבֵין זָרְעָהּ: הוּא יִשׁוּפְךָ רֹאשׁ, וְאַתָּה תִּשׁוּפֶנּוּ עִקְבּוֹ. } ס { אֶל-הָאִשָּׁה אָמַר, הֲרַבָּה אֲרַבָּה עֲצָבוֹנְךָ וְהֲרַבְּדִי--בְּעָצָב, תֵּלְדֵי בָנִים;

וְאֶל-אִישׁוֹ, תְּשׁוּקֶתָּהּ, וְהוּא, יִמְשָׁל-בָּהּ. } ס { יִז וּלְאָדָם אָמַר, כִּי-שָׁמַעְתָּ לְקוֹל
אִשְׁתֶּךָ, וּתֹאכַל מִן-הָעֵץ, אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לֵאמֹר לֹא תֹאכַל מִמֶּנּוּ--אֲרוּרָה הָאֲדָמָה,
בְּעִבּוּרָהּ, בְּעֲצָבוֹן תֹּאכְלֶנָּה, כֹּל יְמֵי חַיֶּיךָ. יח וְקוֹץ וְדַרְדַּר, תַּצְמִיחַ לָךְ; וְאָכַלְתָּ, אֶת-
עֵשֶׂב הַשָּׂדֶה. יט בְּזַעַת אַפֶּיךָ, תֹּאכַל לֶחֶם, עַד שׁוֹבֶךָ אֶל-הָאֲדָמָה, כִּי מִמֶּנָּה
לְקַחְתָּ: כִּי-עֲפָר אֶתָּה, וְאֶל-עֲפָר תָּשׁוּב. כ וַיִּקְרָא הָאָדָם שֵׁם אִשְׁתּוֹ, חַוָּה: כִּי הוּא
הִיְתָה, אִם כָּל-חַי. כא וַיַּעַשׂ ה' אֱלֹהִים לְאָדָם וּלְאִשְׁתּוֹ, כְּתַנּוֹת עוֹר--וַיִּלְבָּשֵׁם. } פ {
כב וַיֹּאמֶר ה' אֱלֹהִים, הֵן הָאָדָם הִזָּה כָּאֶחָד מִמֶּנּוּ, לָדַעַת, טוֹב וָרָע; וְעַתָּה פָּרֹ-וַיִּשְׁלַח
זָדוּ, וְלָקַח גַּם מֵעֵץ הַחַיִּים, וְאָכַל, וַחֵי לְעֹלָם. כג וַיִּשְׁלַחְהוּ ה' אֱלֹהִים, מִגֶּן-עֵדֶן--
לְעַבְד, אֶת-הָאֲדָמָה, אֲשֶׁר לָקַח, מִשָּׁם. כד וַיִּגְרַשׁ, אֶת-הָאָדָם; וַיִּשְׁכַּן מִקְדָּם לְגֶן-
עֵדֶן אֶת-הַכְּרִבִּים, וְאֵת לֶהֱט הַחֲרֹב הַמְתֵּהֲפֹכֶת, לְשָׁמַר, אֶת-דָּרְךָ עַץ הַחַיִּים. } ס {

בראשית פרק ד

א וְהָאָדָם, יָדַע אֶת-חַוָּה אִשְׁתּוֹ; וַתַּהַר, וַתֵּלֶד אֶת-קַיִן, וַתֹּאמֶר, קָנִיתִי אִישׁ אֶת-
ה' . ב וַתִּסֹּף לָלֶדֶת, אֶת-אָחִיו אֶת-הָבֶל; וַיְהִי-הֶבֶל, רֹעֵה צֹאן, וְקַיִן, הִיְתָה עֹבֵד
אֲדָמָה. ג וַיְהִי, מִקֵּץ יָמִים; וַיִּבְא קַיִן מִפְּרֵי הָאֲדָמָה, מִנְחָה--לֵה'. ד וְהֶבֶל הֵבִיא
גַם-הוּא מִבְּכֹרוֹת צֹאנוֹ, וּמִחֻלְבֵּהוּ; וַיִּשַׁע ה', אֶל-הֶבֶל וְאֶל-מִנְחָתוֹ. ה וְאֶל-קַיִן
וְאֶל-מִנְחָתוֹ, לֹא שָׁעָה; וַיַּחַר לְקַיִן מְאֹד, וַיִּפְּלוּ פָּנָיו. ו וַיֹּאמֶר ה', אֶל-קַיִן: לָמָּה
חָרָה לָךְ, וְלָמָּה נָפְלוּ פָּנֶיךָ. ז הֲלוֹא אִם-תֵּיטִיב, שְׂאֵת, וְאִם לֹא תֵיטִיב, לַפֶּתַח
חַטָּאת רֹבֵץ; וְאֵלֶיךָ, תְּשׁוּקָתוֹ, וְאַתָּה, תִּמְשָׁל-בּוֹ. ח וַיֹּאמֶר קַיִן, אֶל-הֶבֶל אָחִיו;
וַיְהִי בִּהְיוֹתָם בַּשָּׂדֶה, וַיִּקָּם קַיִן אֶל-הֶבֶל אָחִיו וַיַּהַרְגֵהוּ. ט וַיֹּאמֶר ה' אֶל-קַיִן, אֵי
הֶבֶל אָחִיךָ; וַיֹּאמֶר לֹא יָדַעְתִּי, הֲשֹׁמֵר אָחִי אָנֹכִי. י וַיֹּאמֶר, מָה עָשִׂיתָ; קוֹל דְּמֵי

אַחִידָה, צַעֲקִים אֵלֵי מֶן-הָאֲדָמָה. **יא** וְעַתָּה, אַרְוֵר אֶתְּהָ, מֶן-הָאֲדָמָה אֲשֶׁר פָּצַתָּה
 אֶת-פִּיהָ, לְקַחַת אֶת-דְּמֵי אַחִידָה מִיָּדָהּ. **יב** כִּי תַעֲבֹד אֶת-הָאֲדָמָה, לֹא-תִסֹּף תֵּת-
 כַּחַה לָּךְ; נַע וְנָד, תִּהְיֶה בְּאֶרֶץ. **יג** וַיֹּאמֶר קִינ, אֶל-ה': גָּדוֹל עֲוֹנִי, מִנְּשֵׂא. **יד** הֲוֹ
 גִרְשֵׁת אֶתִּי הַיּוֹם, מֵעַל פְּנֵי הָאֲדָמָה, וּמִפְּנֵיָהּ, אֶסְתֵּר; וְהִיִּיתִי נַע וְנָד, בְּאֶרֶץ, וְהִיִּה
 כָּל-מִצְאֵי, יִהְרָגֵנִי. **טו** וַיֹּאמֶר לוֹ ה', לָכוֹן כָּל-הֵרֵג קִינ, שְׁבַעֲתַיִם, יָקָם; וַיִּשֶׂם ה'
 לְקִינֹת אוֹת, לְבִלְתִּי הַכּוֹת-אֹתוֹ כָּל-מִצְאֹו. **טז** וַיִּצְא קִינ, מִלְּפָנֵי ה'; וַיֵּשֶׁב בְּאֶרֶץ-נֹד,
 קַדְמַת-עֵדֶן. **יז** וַיִּדַע קִינ אֶת-אִשְׁתּוֹ, וַתַּהַר וַתֵּלֶד אֶת-חֲנוּךְ; וַיְהִי, בְּנֵה עִיר, וַיִּקְרָא
 שֵׁם הָעִיר, כְּשֵׁם בְּנוֹ חֲנוּךְ. **יח** וַיִּוָּלֵד לְחֲנוּךְ, אֶת-עִירָד, וְעִירָד, יָלַד אֶת-מְחוּיָאֵל;
 וּמְחוּיָאֵל, יָלַד אֶת-מְתוּשָׁאֵל, וּמְתוּשָׁאֵל, יָלַד אֶת-לָמֶךְ. **יט** וַיִּקַּח-לוֹ לָמֶךְ, שְׁתֵּי
 נָשִׁים: שֵׁם הָאֶחָת עֵדָה, וְשֵׁם הַשֵּׁנִית צִלְהָ. **כ** וַתֵּלֶד עֵדָה, אֶת-יֹבֵל: הוּא הָיָה--
 אָבִי, יֵשֶׁב אֱהֵל וּמִקְנֶה. **כא** וְשֵׁם אַחִיו, יֹבֵל: הוּא הָיָה--אָבִי, כָּל-תַּנְפֹּשׁ כְּנוֹר
 וְעוּגָב. **כב** וְצִלְהָ גַם-הוּא, יָלַדָה אֶת-תּוֹבֵל קִינ--לְטָשׁ, כָּל-חֲרָשׁ נְחֹשֶׁת וּבְרָזָל;
 וְאַחֹת תּוֹבֵל-קִינ, נַעֲמָה. **כג** וַיֹּאמֶר לָמֶךְ לְנָשָׁיו, עֵדָה וְצִלְהָ שְׁמַעוּ קוֹלִי--נָשִׁי לָמֶךְ,
 הַאֲזִנָּה אִמְרֹתַי: כִּי אִישׁ הֲרֹגְתִי לְפָצְעִי, וַיִּוָּלֵד לְחַבְרָתִי. **כד** כִּי שְׁבַעֲתַיִם, יָקָם-קִינ;
 וּלְמֶךְ, שְׁבַעִים וְשִׁבְעָה. **כה** וַיִּדַע אָדָם עוֹד, אֶת-אִשְׁתּוֹ, וַתֵּלֶד בּוֹ, וַתִּקְרָא אֶת-שְׁמוֹ
 שֵׁת: כִּי שֵׁת-לִי אֱלֹהִים, זָרַע אַחֲרַי--תַּחַת הַבֶּל, כִּי הֲרִגוּ קִינ. **כו** וּלְשֵׁת גַּם-הוּא
 יָלַד-בּוֹ, וַיִּקְרָא אֶת-שְׁמוֹ אָנוּשׁ; אִזּוֹ הוּחַל, לְקָרָא בְּשֵׁם ה'. {ס}

בראשית פרק ט

א וַיִּבְרָךְ אֱלֹהִים, אֶת-נֹחַ וְאֶת-בָּנָיו; וַיֹּאמֶר לָהֶם פְּרוּ וּרְבוּ, וּמִלְּאוּ אֶת-
 הָאָרֶץ. **ב** וּמוֹרָאֲכֶם וְחַתְּכֶם, יִהְיֶה, עַל כָּל-חַיַּת הָאָרֶץ, וְעַל כָּל-עוֹף הַשָּׁמַיִם; בְּכֹל

אֲשֶׁר תִּרְמַשׁ הָאֲדָמָה וּבְכָל-דְּגֵי הַיָּם, בְּיַדְכֶם נִתְּנוּ. ג. כָּל-רֶמֶשׂ אֲשֶׁר הוּא-חַי, לָכֶם יִהְיֶה לְאֹכְלָהּ: כִּי־רַק עֵשֶׂב, נִתַּתִּי לָכֶם אֶת-כָּל. ד. אֶד-בֶּשֶׂר, בְּנִפְשׁוֹ דָמוֹ לֹא תֹאכְלוּ. ה. וְאֵד אֶת-דַּמְכֶם לְנִפְשֹׁתֵיכֶם אֲדַרְשׁ, מִיַּד כָּל-חַיָּה אֲדַרְשָׁנִי; וּמִיַּד הָאָדָם, מִיַּד אִישׁ אַחִיו--אֲדַרְשׁ, אֶת-נַפְשׁ הָאָדָם. ו. שִׁפְדָּ דָם הָאָדָם, בְּאָדָם דָמוֹ יִשְׁפָּד: כִּי בְצַלֵּם אֱלֹהִים, עָשָׂה אֶת-הָאָדָם. ז. וְאַתֶּם, פָּרוּ וּרְבוּ; שִׂרְצוּ בָאָרֶץ, וּרְבוּ-בָהּ. ח. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל-נֹחַ, וְאֶל-בָּנָיו אִתּוֹ לֵאמֹר. ט. וְאֲנִי, הֲנִנִּי מִקִּים אֶת-בְּרִיתִי אִתְּכֶם, וְאֶת-זֶרְעְכֶם, אַחֲרֵיכֶם. י. וְאֵת כָּל-נֶפֶשׁ הַחַיָּה אֲשֶׁר אִתְּכֶם, בְּעוֹף בְּבַהֲמָה וּבְכָל-חַיַּת הָאָרֶץ אִתְּכֶם; מִכָּל יֹצְאֵי הַתְּבָה, לְכָל חַיַּת הָאָרֶץ. יא. וְהַקְּמֹתִי אֶת-בְּרִיתִי אִתְּכֶם, וְלֹא-יִכָּרֵת כָּל-בֶּשֶׂר עוֹד מִמֵּי הַמַּבּוּל; וְלֹא-יִהְיֶה עוֹד מַבּוּל, לְשַׁחַת הָאָרֶץ. יב. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים, זֹאת אוֹת-הַבְּרִית אֲשֶׁר-אֲנִי נֹתֵן בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם, וּבֵין כָּל-נֶפֶשׁ חַיָּה, אֲשֶׁר אִתְּכֶם--לְדֹרֹת, עוֹלָם. יג. אֶת-קִשְׁתִּי, נִתַּתִּי בְּעַנּוֹ; וְהִיִּתְהָ לְאוֹת בְּרִית, בֵּינִי וּבֵין הָאָרֶץ. יד. וְהָיָה, בְּעַנְנֵי עָנָן עַל-הָאָרֶץ, וְנִרְאָתָה הַקִּשְׁתִּי, בְּעַנּוֹ. טו. וְזָכַרְתִּי אֶת-בְּרִיתִי, אֲשֶׁר בֵּינִי וּבֵינֵיכֶם, וּבֵין כָּל-נֶפֶשׁ חַיָּה, בְּכָל-בֶּשֶׂר; וְלֹא-יִהְיֶה עוֹד הַמַּיִם לְמַבּוּל, לְשַׁחַת כָּל-בֶּשֶׂר. טז. וְהִיִּתְהָ הַקִּשְׁתִּי, בְּעַנּוֹ; וּרְאִיתִיהָ, לְזָכֹר בְּרִית עוֹלָם, בֵּין אֱלֹהִים, וּבֵין כָּל-נֶפֶשׁ חַיָּה בְּכָל-בֶּשֶׂר אֲשֶׁר עַל-הָאָרֶץ. יז. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים, אֶל-נֹחַ: זֹאת אוֹת-הַבְּרִית, אֲשֶׁר הַקְּמֹתִי, בֵּינִי, וּבֵין כָּל-בֶּשֶׂר אֲשֶׁר עַל-הָאָרֶץ. {פ}

יח. וַיְהִי בְּנֵי-נֹחַ, הַיֹּצְאִים מִן-הַתְּבָה--שֵׁם, וְחָם וְיָפֶת; וְחָם, הוּא אָבִי כְנַעַן. יט. שְׁלֹשָׁה אֱלֹהִים, בְּנֵי-נֹחַ; וּמֵאֵלֶּהָ, נִפְצָה כָּל-הָאָרֶץ. כ. וַיִּחַל נֹחַ, אִישׁ הָאֲדָמָה; וַיִּטַּע, כָּרִם. כא. וַיִּשְׁתֶּה מִן-הַיַּיִן, וַיִּשְׁכָּר; וַיִּתְגַּל, בְּתוֹךְ אֶהְלֶה. כב. וַיִּרְא, חָם אָבִי כְנַעַן, אֶת, עֲרוֹת אָבִיו; וַיַּגִּד לְשֵׁנֵי-אַחִיו, בְּחוּץ. כג. וַיִּסַּח שֵׁם וַיַּגִּיד אֶת-

השְׁמֵלָה, וַיִּשְׁימוּ עַל-שְׁכֶם שְׁנֵיהֶם, וַיֵּלְכוּ אַחֲרָנִית, וַיִּכְסּוּ אֶת עֵרֹת אֲבִיהֶם ;
 וּפְנֵיהֶם, אַחֲרָנִית, וְעֵרֹת אֲבִיהֶם, לֹא רָאוּ. **כד** וַיִּקְחָ נָח, מִיַּינוּ ; וַיַּדַּע, אֶת אֲשֶׁר-
 עָשָׂה לוֹ בְּנוֹ הַקָּטָן. **כה** וַיֹּאמֶר, אָרוּר כְּנַעַן : עֶבֶד עֲבָדִים, יִהְיֶה לְאָחִיו. **כו** וַיֹּאמֶר,
 בְּרוּךְ ה' אֱלֹהֵי שָׁם ; וַיְהִי כְנַעַן, עֶבֶד לָמוֹ. **כז** יָפֶת אֱלֹהִים לְיָפֶת, וַיִּשְׁכֵּן בְּאֶהֱלֵי-שָׁם ;
 וַיְהִי כְנַעַן, עֶבֶד לָמוֹ. **כח** וַיְחִי-נָח, אַחֵר הַמַּבּוּל, שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה, וַחֲמִשִּׁים
 שָׁנָה. **כט** וַיְהִיו, כָּל-יְמֵי-נָח, תְּשַׁע מֵאוֹת שָׁנָה, וַחֲמִשִּׁים שָׁנָה ; וַיָּמֹת. {פ}

בראשית פרק יא

א וַיְהִי כָל-הָאָרֶץ, שְׁפָה אַחַת, וּדְבָרִים, אֶחָדִים. **ב** וַיְהִי, בְּנִסְעֵם מִקְדָּם ; וַיִּמְצְאוּ
 בְּקֶעֶה בְּאֶרֶץ שִׁנְעָר, וַיִּשְׁבוּ שָׁם. **ג** וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל-רֵעֵהוּ, הֲבֵה נִלְבְּנָה לְבָנִים,
 וְנִשְׂרָפָה, לְשִׂרְפָה ; וַתְּהִי לָהֶם הַלְּבָנָה, לְאָבֹן, וַהֲחִמְרוּ, הֲיֵה לָהֶם לְחֹמֶר. **ד** וַיֹּאמְרוּ
 הֲבֵה נִבְנֶה-לָנוּ עִיר, וּמִגְדָּל וְרֹאשׁוֹ בַשָּׁמַיִם, וְנַעֲשֶׂה-לָנוּ, שֵׁם : פֶּן-נִפּוּץ, עַל-פְּנֵי כָל-
 הָאָרֶץ. **ה** וַיִּרְדַּד ה', לָרֹאֵת אֶת-הָעִיר וְאֶת-הַמְּגִדָּל, אֲשֶׁר בָּנוּ, בְּנֵי הָאָדָם. **ו** וַיֹּאמֶר
 ה', הֵן עִם אֶחָד וְשִׁפָּה אַחַת לְכֻלָּם, וְזֶה, הַחֲלָם לַעֲשׂוֹת ; וְעַתָּה לֹא-יִבְצֵר מֵהֶם, כָּל-
 אֲשֶׁר יִזְמוּ לַעֲשׂוֹת. **ז** הֲבֵה, נִרְדָּה, וְנִבְלָה שָׁם, שְׁפָתָם--אֲשֶׁר לֹא יִשְׁמְעוּ, אִישׁ שִׁפְתֵי
 רֵעֵהוּ. **ח** וַיִּפֹּץ ה' אֶתֶם מִשָּׁם, עַל-פְּנֵי כָל-הָאָרֶץ ; וַיַּחֲדְלוּ, לְבַנֵּת הָעִיר. **ט** עַל-כֵּן
 קָרָא שְׁמָהּ, בָּבֶל, כִּי-שָׁם בָּלַל ה', שְׁפַת כָּל-הָאָרֶץ ; וּמִשָּׁם הִפְצֵם ה', עַל-פְּנֵי כָל-
 הָאָרֶץ. {פ}

רות

רות פרק א

א ויהי, בימי שפט השפטים, ויהי רעב, בארץ; וילך איש מבית לחם יהודה, לגור בשדי מואב--הוא ואשתו, ושני בניו. **ב** ושם האיש אלימלך ושם אשתו נעמי ושם שני-בניו מחלון וכליון, אפרתים--מבית לחם, יהודה; ויבאו שדי-מואב, ויהיו-שם. **ג** וימת אלימלך, איש נעמי; ותשארה היא, ושני בניה. **ד** וישאו להם, נשים מאביות--שם האחת ערפה, ושם השנית רות; וישבו שם, כעשר שנים. **ה** וימתו גם-שניהם, מחלון וכליון; ותשארה, האשה, משני ילדיה, ומאשה. **ו** ותקם היא וכלתיה, ותשב משדי מואב: כי שמעה, בשדה מואב--כי-פקד ה' את-עמו, לתת להם לחם. **ז** ותצא, מן-המקום אשר היתה-שמה, ושתי כלותיה, עמה; ותלכנה בדרך, לשוב אל-ארץ יהודה. **ח** ותאמר נעמי, לשתי כלתיה, לכנה שבנה, אשה לבית אמה; יעשה (יעש) ה' עמכם חסד, באשר עשיתם עם-המתים ועמדי. **ט** ותן ה', לכם, ומצאן מנוחה, אשה בית אישה; ותשק להן, ותשאנה קולן ותבכינה. **י** ותאמרנה-לה: כי-אתך נשוב, לעמד. **יא** ותאמר נעמי שבנה בנתי, למה תלכנה עמי: העוד-לי בנים במעי, והיו לכם לאנשים. **יב** שבנה בנתי לכן, כי זקנתי מהיות לאיש: כי אמרתי, יש-לי תקנה--גם הייתי הלילה לאיש, וגם ילדתי בנים. **יג** הלהן תשברנה, עד אשר יגדלו, הלהן תענגנה, לבלתי היות לאיש; אל בנתי, כי-מר-לי מאד מכם--כי-יצאה בי, זד-ה'. **יד** ותשנה קולן, ותבכינה עוד; ותשק ערפה לחמותה, ורות דבקה בה. **טו** ותאמר, הנה שבה במתד, אל-עמה, ואל-אלהיה; שובי, אחרי יבמתד. **טז** ותאמר רות אל-תפגעי-בי, לעזבך לשוב מאחריך: כי אל-אשר תלכי אלך, ובאשר תליני אליו--עמד עמי, ואלהיך אלהי. **יז** באשר תמותי אמות, ושם אקבר; כה יעשה ה' לי, וכה יוסיף--כי המות, נפריד ביני ובינך. **יח** ותרא, כי-מתאמצת היא ללכת אתה; ותחודל, לדבר

אליה. יט ותלכנה שתייהם, עד-בואנה בית לחם; ויהי, כבואנה בית לחם, ותהם
כל-העיר עליהן, ותאמרנה הזאת נעמי. כ ותאמר אליהן, אל-תקראנה לי
נעמי: קראנ לי מרא, כי-המר שדי לי מאד. כא אני מלאה הלכתי, וריקם
השיבני ה'; למה תקראנה לי, נעמי, והי ענה בי, ושדי הרע לי. כב ותשב נעמי,
ורות המואבנה כלתה עמה, השבה, משדי מואב; והמה, באו בית לחם, בתחלת,
קציר שערים.

רות פרק ב

א ולנעמי מידע (מודע) לאישה, איש גבור חיל--ממשפחת, אלימלך: ושמו,
בעז. ב ותאמר רות המואבנה אל-נעמי, אלה-נא השדה ואלקטה בשבלים--
אחר, אשר אמצא-חו בעיניו; ותאמר לה, לכי בתי. ג ותלך ותבוא ותלקט בשדה,
אחרי הקוצרים; ויקר מקרה--חלקת השדה לבעז, אשר ממשפחת
אלימלך. ד והנה-בעז, בא מבית לחם, ויאמר לקוצרים, ה' עמכם; ויאמרו לו,
יברך ה'. ה ויאמר בעז לנערו, הנצב על-הקוצרים: למי, הנערה הזאת. ו ונערו,
הנער הנצב על-הקוצרים--ויאמר: נערה מואבנה היא, השבה עם-נעמי משדי
מואב. ז ותאמר, אלקטה-נא ואספתי בעמרים, אחרי, הקוצרים; ותבוא
ותעמוד, מאז הבקר ועד-עתה--זה שבתה הבית, מעט. ח ויאמר בעז אל-רות
הלוא שמעת בתי, אל-תלכי ללקט בשדה אחר, וגם לא תעבורי, מזוה; וכה
תדבקין, עם-נערת. ט עיניך בשדה אשר-יקצרון, והלכת אחריהן--הלוא צויתי
את-הנערים, לבלתי נגעך; וצמת, והלכת אל-הפלים, ושתי, מאשר ישאבון
הנערים. י ותפל, על-פניה, ותשתחו, ארצה; ותאמר אליו, מדיע מצאתי חן
בעיניך להכירני--ואנכי, נכרה. יא ונעו בעז, ויאמר לה--הגד הגד לי כל אשר-

עשית את-חמותך, אחרי מות אישך; ותעזבי אביך ואמך, וארץ מולדתך, ותלכי,
 אל-עם אשר לא-נדעת תמול שלשום. **יב** ישלם ה', פעלך; ותהי משפחתך שלמה,
 מעם ה' אלהי ישראל, אשר-באת, לחסות תחת-כנפיו. **יג** ותאמר אמצא-חן
 בעיניך אדני, כי נחמתני, וכי דברתי, על-לב שפחתך; ואנכי לא אהיה, כאחת
 שפחתך. **יד** ויאמר לה בעז לעת האכל, גשי הלם ואכלת מן-הלחם, וטבלת פתך,
 בחמץ; ותשב, מצד הקצרים, ויצבט-לה קלי, ותאכל ותשבע ותתר. **טו** ותקם,
 ללקט; ויצו בעז את-נעריו לאמר, גם בין העמרים תלקט--ולא תכלימוה. **טז** וגם
 של-תשלו לה, מן-הצבתים; ועזבתם ולקטה, ולא תגערו-בה. **יז** ותלקט בשדה,
 עד-הערב; ותחבט את אשר-לקטה, ויהי כאיפה שערים. **יח** ותשא ותבוא העיר,
 ותרא חמותה את אשר-לקטה; ותתן-לה, את אשר-הותרה,
 משבעה. **יט** ותאמר לה חמותה איפה לקטת היום, ואנה עשית--יהי מכירך,
 ברוך; ותגד לחמותה, את אשר-עשתה עמו, ותאמר שם האיש אשר עשיתי עמו
 היום, בעז. **כ** ותאמר נעמי לכלתה, ברוך הוא לה, אשר לא-עזב חסדו, את-
 החיים ואת-המתים; ותאמר לה נעמי, קרוב לנו האיש--מגאלנו,
 הוא. **כא** ותאמר, רות המואביה: גם כי-אמר אלי, עם-הנערים אשר-לי תדבקין,
 עד אם-כלו, את כל-הקציר אשר-לי. **כב** ותאמר נעמי, אל-רות כלתה: טוב בתי,
 כי תצאי עם-נערותי, ולא יפגעו-בך, בשדה אחר. **כג** ותדבק בנערות בעז, ללקט-
 עד-כלות קציר-השערים, וקציר החטים; ותשב, את-חמותה.

רות פרק ג

א ותאמר לה, נעמי חמותה: בתי, הלא אבקש-לך מנוח אשר ייטב-לך. **ב** ועתה, הלא בעז מדעתנו, אשר היית, את-נערותי; הנה-הוא, זרה את-גרון השערים-- הלילה. **ג** ורחצת וסכת, ושמת שמלתך (שמלתך) עלך--וירדתי (וירדת) הגרון; אל-תנדעי לאיש, עד פלתו לאכל ולשתות. **ד** ויהי בשכבו, ונדעת את-המקום אשר ישכב-שם, ובאת וגלית מרגלתיו, ושכבתי (ושכבת); והוא יגיד לך, את אשר תעשין. **ה** ותאמר, אליה: כל אשר-תאמרי (אלי), אעשה. **ו** ותרד, הגרון; ותעש, ככל אשר-צויתה חמותה. **ז** ויאכל בעז וישת, וייטב לבו, ויבא, לשכב בקצה הערמה; ותבא בלט, ותגל מרגלתיו ותשכב. **ח** ויהי בחצי הלילה, ויחרד האיש וילפת; והנה אשה, שכבת מרגלתיו. **ט** ויאמר, מי-את; ותאמר, אנכי רות אמתך, ופרשת כנףך על-אמתך, כי גאל אתה. **י** ויאמר, ברוכה את לה' בתי-- היטבת חסדך האחרון, מן-הראשון: לבלתי-לקת, אחרי הבחורים--אם-דל, ואם-עשיר. **יא** ועתה, בתי אל-תיראי, כל אשר-תאמרי, אעשה-לך: כי יודע כל-שער עמי, כי אשת חיל את. **יב** ועתה כי אמנם, כי אם ( ) גאל אנכי; וגם יש גאל, קרוב ממני. **יג** ליני הלילה, והיה בבקר אם-יגאלך טוב יגאל, ואם-לא יחפץ לגאלך ויגאלתיך אנכי, חי-ה'; שכבי, עד-הבקר. **יד** ותשכב מרגלותו, עד-הבקר, ותקם, בטרום (בטרם) יכיר איש את-רעהו; ויאמר, אל-ינדע, כי-באה האשה, הגרון. **טו** ויאמר, הבי המטפחת אשר-עליך ואחזי-בה--ותאחזי בה; וימד שש-שערים וישת עליה, ויבא העיר. **טז** ותבוא, אל-חמותה, ותאמר, מי-את בתי; ותגד-לה--את כל-אשר עשה-לה, האיש. **יז** ותאמר, שש-השערים האלה נתן לי: כי אמר (אלי), אל-תבואי ריקם אל-חמותך. **יח** ותאמר, שבי בתי, עד אשר תדעיו, איך יפל דבר: כי לא ישקט האיש, כי-אם-כלה הדבר היום.

רות פרק ד

א ובעז עֲלָה הַשָּׁעַר, וַיֵּשֶׁב שָׁם, וְהִנֵּה הַגָּאֵל עֹבֵר אֲשֶׁר דָּבַר-בְּעֵז, וַיֹּאמֶר סוּרָה שָׁבָה-
פַּה פְּלִנִי אֶלְמִנִי; וַיִּסֶר, וַיֵּשֶׁב. ב וַיִּקַּח עֲשָׂרָה אַנְשִׁים, מִזִּקְנֵי הָעִיר--וַיֹּאמֶר שָׁבוּ-
פַּה; וַיֵּשְׁבוּ. ג וַיֹּאמֶר, לַגָּאֵל, חֲלֻקֶת הַשָּׂדֶה, אֲשֶׁר לְאַחִינוּ לְאַלְיִמְלֵךְ: מְכַרָּה נַעֲמִי,
הַשָּׁבָה מִשָּׂדֶה מוֹאָב. ד וַאֲנִי אֶמְרָתִי אֶגְלָה אֲזַנְךָ לְאִמֶּר, קִנְיָה נָגַד הַיִּשְׁבִּים וְנָגַד
זִקְנֵי עַמִּי--אִם-תִּגָּאֵל גָּאֵל, וְאִם-לֹא יִגָּאֵל הִגִּידָה לִּי וְאִדַּע (וְאִדַּעַה) כִּי אֵין זֹולְתֵךְ
לְגֹאֹל וְאֶזְכִּי אַחֲרֵיךְ; וַיֹּאמֶר, אֶזְכִּי אֶגְאָל. ה וַיֹּאמֶר בְּעֵז, בְּיוֹם-קִנּוּתֵךְ הַשָּׂדֶה מִיַּד
נַעֲמִי; וּמֵאֵת רוּת הַמוֹאֲבִיָּה אִשְׁת-הַמֶּת, קִנִּיתִי (קִנִּיתָ)--לְהַקִּים שֵׁם-הַמֶּת, עַל-
נַחְלָתוֹ. ו וַיֹּאמֶר הַגָּאֵל, לֹא אוּכַל לְגֹאֹל- (לְגָאֵל-) לִי--פֶן-אַשְׁחִית, אֶת-נַחְלָתִי;
גָּאֵל-לָךְ אֶתְּהָ אֶת-גְּאֻלָּתִי, כִּי לֹא-אוּכַל לְגָאֵל. ז וְזֹאת לְפָנֶיךָ בְּיִשְׂרָאֵל עַל-הַגָּאֹלָה
וְעַל-הַתְּמוּנָה, לְקַיֵּם כָּל-דְּבָר, שֶׁלֹּף אִישׁ נַעֲלוֹ, וְנָתַן לְרַעְהוּ; וְזֹאת הַתְּעוּדָה,
בְּיִשְׂרָאֵל. ח וַיֹּאמֶר הַגָּאֵל לְבְעֵז, קִנְיָה-לָךְ; וַיִּשְׁלַף, נַעֲלוֹ. ט וַיֹּאמֶר בְּעֵז לְזִקְנֵים
וְכָל-הָעָם, עֲדִים אַתֶּם הַיּוֹם, כִּי קִנִּיתִי אֶת-כָּל-אֲשֶׁר לְאַלְיִמְלֵךְ, וְאֵת כָּל-אֲשֶׁר
לְכַלְיוֹן וּמַחְלוֹן--מִיַּד, נַעֲמִי. י וְגַם אֶת-רוּת הַמוֹאֲבִיָּה אִשְׁת מַחְלוֹן קִנִּיתִי לִי לְאִשָּׁה,
לְהַקִּים שֵׁם-הַמֶּת עַל-נַחְלָתוֹ, וְלֹא-יִכָּרֵת שֵׁם-הַמֶּת מֵעַם אֲחִיו, וּמִשָּׁעַר
מִקוּמוֹ: עֲדִים אַתֶּם, הַיּוֹם. יא וַיֹּאמְרוּ כָל-הָעָם אֲשֶׁר-בַּשָּׁעַר, וְהַזִּקְנִים--עֲדִים;
יַתֵּן ה' אֶת-הָאִשָּׁה הַבָּאָה אֶל-בֵּיתֵךְ, כְּרַחֵל וְכַלְאָה אֲשֶׁר בָּנוּ שְׂתִיָּהֶם אֶת-בֵּית
יִשְׂרָאֵל, וַעֲשֵׂה-חֵיל בְּאַפְרָתָה, וּקְרָא-שֵׁם בְּבֵית לָחֶם. יב וַיְהִי בַיּוֹם כִּבְּיַת פְּרָצַח,
אֲשֶׁר-יָלְדָה תָמָר לַיהוּדָה--מִן-הַזָּרַע, אֲשֶׁר יַתֵּן ה' לָךְ, מִן-הַנְּעֻרָה, הַזֹּאת. יג וַיִּקַּח
בְּעֵז אֶת-רוּת וַתְּהִי-לוֹ לְאִשָּׁה, וַיֵּבֵא אֵלֶיהָ; וַיַּתֵּן ה' לָהּ הַרְבִּיּוֹן, וַתֵּלֶד
בֶּן. יד וַתֹּאמְרָנָה הַנְּשִׁים, אֶל-נַעֲמִי, בְּרוּךְ ה', אֲשֶׁר לֹא הִשְׁבִּית לָךְ גָּאֵל הַיּוֹם;
וַיִּקְרָא שְׁמוֹ, בְּיִשְׂרָאֵל. טו וְהָיָה לָךְ לְמִשִּׁיב נֶפֶשׁ, וּלְכָלֶּכֶל אֶת-שִׁבְתֵּךְ: כִּי כָלְתֵךְ

אָשֶׁר-אֶהְבֶּתְךָ, יִלְדֶתוּ, אָשֶׁר-הִיא טוֹבָה לָךְ, מִשְׁבַּעַה בָּנִים. טז וּתְקַח נַעֲמִי אֶת-
הַיָּלֵד וּתְשִׁתְּהוּ בְּחִיקָה, וּתְהִי-לוֹ לְאִמָּנָה. יז וּתְקַרְאֶנָּה לוֹ הַשְּׂכָנֹת שֵׁם לְאִמֶּר, יִלְד-
בֶּן לְנַעֲמִי; וּתְקַרְאֶנָּה שְׁמוֹ עֹבֵד, הוּא אָבִי-יְשִׁי אָבִי דָּוִד. } פ}

יח וְאֵלֶּה תּוֹלְדוֹת פְּרָצַי, פְּרָצַי הוֹלִיד אֶת-חֲצֹרֹן. יט וְחֲצֹרֹן הוֹלִיד אֶת-רָם, וְרָם
הוֹלִיד אֶת-עַמִּינָדָב. כ וְעַמִּינָדָב הוֹלִיד אֶת-נַחֲשׁוֹן, וְנַחֲשׁוֹן הוֹלִיד אֶת-
שְׁלֹמֹה. כא וְשְׁלֹמֹן הוֹלִיד אֶת-בְּעֹז, וּבְעֹז הוֹלִיד אֶת-עֹבֵד. כב וְעֹבֵד הוֹלִיד אֶת-
יְשִׁי, וְיְשִׁי הוֹלִיד אֶת-דָּוִד. } ש}

שיר השירים ומשלי

שיר השירים פרק ג

א על-משֹׁכְבִי, בְּלִילוֹת, בְּקִשְׁתִּי, אֶת שְׂאֵהָבָה נִפְשִׁי; בְּקִשְׁתִּיו, וְלֹא
מְצֵאתִיו. ב אֶקוּמָה נָא וְאֶסֹבְבָה בְּעִיר, בְּשֹׁנְקִים וּבְרַחֲבוֹת--אֲבַקֶּשֶׁהָ, אֶת שְׂאֵהָבָה
נִפְשִׁי; בְּקִשְׁתִּיו, וְלֹא מְצֵאתִיו. ג מְצֵאוּנִי, הַשְּׂמֵרִים, הַסְּבָבִים, בְּעִיר: אֶת שְׂאֵהָבָה
נִפְשִׁי, רְאִיתֶם. ד כְּמַעַט, שְׁעַבְרָתִי מִהֶם, עַד שְׁמִצְאָתִי, אֶת שְׂאֵהָבָה נִפְשִׁי; אַחֲזִיתִיו,
וְלֹא אֲרַפְנוּ--עַד-שֶׁהִבִּיאֲתִיו אֶל-בֵּית אִמִּי, וְאֶל-חֵדֶר הוֹרָתִי. ה הַשְּׁבַעֲתִי אֶתְכֶם
בְּנוֹת יְרוּשָׁלַם, בְּצַבָּאוֹת, אוֹ, בְּאֵילוֹת הַשָּׂדֶה: אִם-תִּעְרֹרוּ וְאִם-תִּעֹרְרוּ אֶת-
הָאֵהָבָה, עַד שֶׁתִּחַפְּצוּ. } ס { אוֹ מִי זֹאת, עֵלָה מִן-הַמִּדְבָּר, כְּתִימְרוֹת, עֲשׂוּ: מְקַטְרֹת
מִר וּלְבוֹנָה, מִכָּל אֲבֻקָּת רֹכֵל. ז הִנֵּה, מִסְתּוֹ שְׁלֹשְׁלֹמָה--שְׁשִׁים גְּבָרִים, סָבִיב
לָהּ: מִגְּבָרִי, יִשְׂרָאֵל. ח כָּל־אֲחֻזֵי חָרֵב, מִלְמַדִּי מִלְחָמָה; אִישׁ חָרְבוֹ עַל-יָרְכוֹ,
מִפְּחַד בְּלִילוֹת. } ט { אֶפְרָיִם, עָשָׂה לוֹ הַמְּלֶכֶת שְׁלֹמָה--מִעֲצֵי, הַלְבָנוֹן. י עֲמוּדָיו,
עָשָׂה כְּסֹף, רְפִידָתוֹ זָהָב, מְרַכְּבוֹ אֲרָגָמֹן; תּוֹכּוֹ רְצוּף אֵהָבָה, מִבְּנוֹת

יְרוּשָׁלַם . יֵא צָאָנָה וּרְאִינָה בְנוֹת צִיּוֹן , בְּמִלְךָ שְׁלֹמֹה--בְּעֶטְרָה , שְׁעֵטְרָה-לוֹ אָמוֹ

בְּיוֹם חֲתָנָתוֹ , וּבְיוֹם , שְׁמֵחַת לְבוֹ . } ס

משלי פרק ל"א (10-31)

י אֶשֶׁת-חַיִל , מִי יִמָּצֵא ; וְרַחֵק מִפְּנִינִים מִכָּרָה .

יא בְּטוֹחַ בָּהּ , לֵב בְּעֵלָה ; וְשָׁלַל , לֹא יִחְסָר .

יב גִּמְלַתְהוּ טוֹב וְלֹא-רָע-- כֹּל , יְמֵי חַיִּיהָ .

יג דְּרָשָׁה , צָמֵר וּפְשָׁתִים ; וַתַּעַשׂ , בְּחֶפֶץ כַּפְּיָהּ .

יד הִיָּתָה , כְּאֵנוּיֹת סוֹחֵר ; מִמְּרַחֵק , תִּבְיֵא לְחֶמָה .

טו וַתִּקֶּם , בְּעוֹד לֵילָה--וַתִּתֵּן טָרֶף לְבֵיתָהּ ; וְחֹק , לְנַעֲרֹתֶיהָ .

טז זָמְמָה שְׂדֵה , וַתִּקְחָהּ ; מִפְּרֵי כַּפְּיָהּ , נֹטַע (נְטֻעָה) כָּרֶם .

יז חֲגֹרָה בְּעוֹז מְתַנֶּיהָ ; וַתֵּאֱמַר , זְרוּעֹתֶיהָ .

יח טַעֲמָה , כִּי-טוֹב סַחְרָה ; לֹא-יִכָּבֵה בַלִּיל (בַּלְיָלָה) גֵּרָה .

יט וַיְדִיהָ , שְׁלָחָה בְּפִישׁוֹר ; וְכַפְּיָהּ , תִּמְכּוּ כְּלָדָי .

כ כַּפָּה , פְּרִשָׁה לְעֵנִי ; וַיְדִיהָ , שְׁלָחָה לְאֲבִיוֹן .

כא לֹא-תִירָא לְבֵיתָהּ מִשְׁלֵג : כִּי כָל-בֵּיתָהּ , לִבֶּשׂ שָׁנִים .

כב מִרְבֵּדִים עֲשֵׂתָה-לָּהּ ; שֵׁשׁ וְאַרְגָּמָן לְבוּשָׁהּ .

כג נוֹדַע בְּשַׁעְרִים בְּעֵלָה ; בְּשִׁבְתּוֹ , עִם-זִקְנֵי-אֶרֶץ .

כד סִדִּין עֲשֵׂתָה , וַתִּמְכֹּר ; וַחֲגוֹר , נִתְּנָה לְכַנְעֲנִי .

כה עוֹ-וְהִדָּר לְבוּשָׁהּ ; וַתִּשְׁחַק , לְיוֹם אַחֲרוֹן .

כו פִּיהָ , פִּתְחָה בְּחֶכְמָה ; וַתּוֹרֵת חֶסֶד , עַל-לְשׁוֹנָהּ .

כז צופֵיָה, הילכות (הליכות) בֵּיתָה; וְלָחֵם עֲצָלוֹת, לא תאכֹּל.

כח קָמוּ בְּנֵיהָ, וַיֵּאֱשְׁרוּהָ; בַּעֲלָהּ, וַיְהַלְלָהּ.

כט רבֹּת בְּנוֹת, עָשׂוּ חֵיל; וְאֵת, עֲלִית עַל-כְּלָנָה.

ל שֶׁקָּר הַחֹן, וְהָבֵל הַיָּפִי: אִשָּׁה יִרְאֵת-ה', הִיא תִתְהַלֵּל.

לא תִּנּוּ-לָהּ, מִפְּרֵי יָדֶיהָ; וַיְהַלְלוּהָ בַשְּׁעָרִים מִעֲשִׂיהָ. {ש}

שמואל א'

שמואל א פרק יא

א וַיַּעַל, נָחֹשׁ הָעֲמוֹנִי, וַיַּחֲו, עַל-יָבִישׁ גִּלְעָד; וַיֹּאמְרוּ כָל-אֲנָשֵׁי יָבִישׁ, אֶל-נָחֹשׁ, כָּרַת-לָנוּ בְרִית, וְנַעֲבֹדָךְ. ב וַיֹּאמֶר אֲלֵיהֶם, נָחֹשׁ הָעֲמוֹנִי, בְּזֹאת אֶכְרַת לָכֶם, בְּנִקּוֹר לָכֶם כָּל-עֵין יָמִין; וְשִׁמְתִּיהָ חֲרָפָה, עַל-כָּל-יִשְׂרָאֵל. ג וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו זְקֵנֵי יָבִישׁ, הֲרַף לָנוּ שְׁבַעַת יָמִים, וְנִשְׁלַח מַלְאָכִים, בְּכָל גְּבוּל יִשְׂרָאֵל; וְאִם-אֵין מוֹשִׁיעַ אֶתָּנוּ, וְיִצְאָנוּ אֵלֶיךָ. ד וַיָּבֹאוּ הַמַּלְאָכִים גְּבַעַת שָׂאוּל, וַיְדַבְּרוּ הַדְּבָרִים בְּאָזְנֵי הָעָם; וַיִּשְׁאוּ כָל-הָעָם אֶת-קוֹלָם, וַיִּבְכּוּ. ה וְהִנֵּה שָׂאוּל, בָּא אַחֲרֵי הַבָּקָר מִן-הַשָּׂדֶה, וַיֹּאמֶר שָׂאוּל, מַה-לָּעָם כִּי יִבְכּוּ; וַיִּסְפְּרוּ-לוֹ--אֶת-דְּבָרֵי, אֲנָשֵׁי יָבִישׁ. ו וַתִּצְלַח רוּח-אֱלֹהִים עַל-שָׂאוּל, בִּשְׁמֵעוֹ (כְּשִׁמְעוֹ) אֶת-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה; וַיַּחַר אָפוֹ, מְאֹד. ז וַיִּקַּח צָמֵד בָּקָר וַיִּנְתַּחֲהוּ, וַיִּשְׁלַח בְּכָל-גְּבוּל יִשְׂרָאֵל בְּיַד הַמַּלְאָכִים לֵאמֹר, אֲשֶׁר אֵינְנוּ יֹצֵא אַחֲרֵי שָׂאוּל וְאַחַר שְׁמוּאֵל, כֹּה יַעֲשֶׂה לְבָקְרוֹ; וַיִּפֹּל פָּחַד-ה' עַל-הָעָם, וַיִּצְאוּ כָאִישׁ אֶחָד. ח וַיִּפְקְדוּם, בְּבִזְק; וַיְהִיו בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אָלֶף, וְאִישׁ יְהוּדָה שְׁלֹשִׁים אָלֶף. ט וַיֹּאמְרוּ לַמַּלְאָכִים הַבָּאִים, כֹּה תֹאמְרוּן לְאִישׁ יָבִישׁ גִּלְעָד, מִחַר תִּהְיֶה-לָכֶם תְּשׁוּעָה, בַּחֶם (כְּחֶם) הַשָּׁמֶשׁ; וַיָּבֹאוּ הַמַּלְאָכִים, וַיִּגִּידוּ לְאֲנָשֵׁי יָבִישׁ--

וַיִּשְׁמְחוּ. י. וַיֹּאמְרוּ אֲנָשִׁי בְּיֵשׁ, מִחֵר נִצָּא אֲלֵיכֶם; וַעֲשִׂיתֶם לָנוּ, כְּכֹל-הַטּוֹב
 בְּעֵינֵיכֶם. } ס { יֵא וַיְהִי מִמִּחְרָת, וַיִּשָּׂם שְׂאוֹל אֶת-הָעַם שְׁלֹשָׁה רָאשִׁים, וַיָּבֵאוּ
 בְּתוֹךְ-הַמִּחְנֶה בְּאֲשַׁמֶּרֶת הַבֶּקֶר, וַיִּכּוּ אֶת-עַמּוֹן עַד-חַם הַיּוֹם; וַיְהִי הַנִּשְׁאָרִים
 וַיִּפְצוּ, וְלֹא נִשְׁאָרוּ-בָּם שְׁנַיִם יָחַד. יב. וַיֹּאמֶר הָעַם, אֶל-שְׂמוּאֵל, מִי הָאִמֶּר, שְׂאוֹל
 יִמְלֶךְ עָלֵינוּ: תַּנּוּ הָאֲנָשִׁים, וּנְמִיתֶם. יג. וַיֹּאמֶר שְׂאוֹל, לֹא-יוֹמֶת אִישׁ בַּיּוֹם
 הַזֶּה: כִּי הַיּוֹם עָשָׂה-ה' תְּשׁוּעָה, בְּיִשְׂרָאֵל. יד. וַיֹּאמֶר שְׂמוּאֵל אֶל-הָעַם, לָכוּ וְנִלְכְּהוּ
 הַגִּלְגָּל; וּנְחַדֵּשׁ שָׁם, הַמְּלוּכָה. טו. וַיֵּלְכוּ כָל-הָעַם הַגִּלְגָּל, וַיִּמְלְכוּ שָׁם אֶת-שְׂאוֹל
 לְפָנָיו ה' בַּגִּלְגָּל, וַיִּזְבְּחוּ-שָׁם זִבְחִים שְׁלָמִים, לְפָנָיו ה'; וַיִּשְׂמַח שָׁם שְׂאוֹל וְכָל-אֲנָשֵׁי
 יִשְׂרָאֵל, עַד-מָאֹד. } פ {

שמואל א פרק טו

א וַיֹּאמֶר שְׂמוּאֵל, אֶל-שְׂאוֹל, אֲתִי שָׁלַח ה' לְמַשְׁחָךְ לְמֶלֶךְ, עַל-עַמּוֹ עַל-יִשְׂרָאֵל;
 וְעַתָּה שְׁמַע, לְקוֹל דְּבָרֵי ה'. } ס { ב. כֹּה אָמַר, ה' צְבָאוֹת, פְּקֻדְתִּי, אֶת אֲשֶׁר-עָשָׂה
 עִמָּלְךָ לְיִשְׂרָאֵל--אֲשֶׁר-שָׁם לוֹ בְּדָרֶךְ, בְּעַלְתוֹ מִמִּצְרָיִם. ג. עַתָּה לֵךְ וְהִכִּיתָה אֶת-
 עִמָּלְךָ, וְהַחַרְמְתֶם אֶת-כָּל-אֲשֶׁר-לוֹ, וְלֹא תַחֲמַל, עָלָיו; וְהִמַּתָּה מֵאִישׁ עַד-אִשָּׁה,
 מֵעַלְלָ וְעַד-יוֹנֵק, מִשׁוֹר וְעַד-שָׂה, מִגִּמְלָ וְעַד-חֲמוֹר. } ס { ד. וַיִּשְׁמַע שְׂאוֹל, אֶת-הָעַם,
 וַיִּפְקְדֵם בְּטַלְאִים, מֵאֲתִים אֶלְף רִגְלִי; וַעֲשִׂרֶת אֲלָפִים, אֶת-אִישׁ יְהוּדָה. ה. וַיָּבֵא
 שְׂאוֹל, עַד-עִיר עִמָּלְךָ; וַיָּרַב, בְּנַחַל. ו. וַיֹּאמֶר שְׂאוֹל אֶל-הַקִּינִי לָכוּ סֵרוּ רְדוּ מִתּוֹךְ
 עִמָּלְקִי, פֶּן-אִסְפְּדָ עִמּוֹ, וְאַתָּה עֲשִׂיתָה חֶסֶד עִם-כָּל-בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, בְּעַלְוֹתֶם מִמִּצְרָיִם;
 וַיִּסֵּר קִינִי, מִתּוֹךְ עִמָּלְךָ. ז. וַיִּדָּ שְׂאוֹל, אֶת-עִמָּלְךָ, מִחוּילָהּ בּוֹאֵד שׁוֹר, אֲשֶׁר עַל-פְּנֵי
 מִצְרָיִם. ח. וַיִּתְפֹּשׂ אֶת-אַגַּג מֶלֶךְ-עִמָּלְךָ, חִי; וְאֶת-כָּל-הָעַם, הִחָרִים לְפָנָיו-
 חֶרֶב. ט. וַיַּחֲמַל שְׂאוֹל וְהָעַם עַל-אַגַּג, וְעַל-מֵיטֵב הַצֹּאן וְהַבֶּקֶר וְהַמִּשְׁנִים וְעַל-

הַפְּרִים וְעַל-כָּל-הַטּוֹב, וְלֹא אָבוּ, הַחֲרִימָם; וְכָל-הַמְּלֹאכָה נִמְבְּזָה וְנִמְסָה, אֶתְּהָ

הַחֲרִימוּ. } פ}

י וַיְהִי, דְבַר-ה', אֶל-שְׁמוּאֵל, לֵאמֹר. יֵאָמְרָה, כִּי-הִמְלַכְתִּי אֶת-שְׁאוּל לְמֶלֶךְ--כִּי-

שָׁב מֵאַחֲרַי, וְאֶת-דְּבָרֵי לֹא הָקִים; וַיַּחַר, לְשְׁמוּאֵל, וַיִּזְעַק אֶל-ה', כָּל-

הַלַּיְלָה. יב וַיִּשְׁכַּם שְׁמוּאֵל לְקִרְאת שְׁאוּל, בַּבֹּקֶר; וַיִּגַּד לְשְׁמוּאֵל לֵאמֹר, בָּא-שְׁאוּל

הַכֶּרְמֶלֶה וְהִנֵּה מְצִיב לוֹ יָד, וַיִּסֹּב וַיַּעֲבֹר, וַיֵּרֶד הַגִּלְגָּל. יג וַיָּבֹא שְׁמוּאֵל, אֶל-שְׁאוּל;

וַיֹּאמֶר לוֹ שְׁאוּל, בְּרוּךְ אַתָּה לַיהוָה--הַקִּימְתִּי, אֶת-דְּבַר ה'. יד וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל, וּמָה

קוֹל-הַצֹּאן הַזֶּה בְּאֲזְנֵי, וְקוֹל הַבֶּקֶר, אֲשֶׁר אָנֹכִי שֹׁמֵעַ. טו וַיֹּאמֶר שְׁאוּל מֵעַמְלָקִי

הַבְּיָאוֹם, אֲשֶׁר חָמַל הָעָם עַל-מֵיטֵב הַצֹּאן וְהַבֶּקֶר, לְמַעַן זָבַח, לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ; וְאֶת-

הַיּוֹתֵר, הֶחְרַמְנוּ. } פ}

טז וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל, אֶל-שְׁאוּל, הֲרֹף וְאַגִּידָה לְךָ, אֵת אֲשֶׁר דִּבֶּר ה' אֵלַי הַלַּיְלָה;

וַיֹּאמְרוּ (וַיֹּאמֶר) לוֹ, דְּבַר. } ס } יז וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל--הֲלוֹא אִם-קִטְוֹן אַתָּה בְּעֵינֶיךָ,

רֹאשׁ שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל אַתָּה; וַיִּמְשַׁחֵךְ ה' לְמֶלֶךְ, עַל-יִשְׂרָאֵל. יח וַיִּשְׁלַחֵךְ ה', בְּדָרְךָ;

וַיֹּאמֶר, לְךָ וְהֶחְרַמְתָּה אֶת-הַחֲטָאִים אֶת-עַמְלָק, וְנִלְחַמְתָּ בּוֹ, עַד כְּלוֹתָם

אֹתָם. יט וְלָמָּה לֹא-שָׁמַעְתָּ, בְּקוֹל ה'; וַתַּעַט, אֶל-הַשָּׁלַל, וַתַּעַשׂ הָרַע, בְּעֵינֵי

ה'. } ס } כ וַיֹּאמֶר שְׁאוּל אֶל-שְׁמוּאֵל, אֲשֶׁר שָׁמַעְתִּי בְּקוֹל ה', וְאַלְךָ, בְּדָרְךָ אֲשֶׁר-

שָׁלַחְנִי ה'; וְאַבִּיָא, אֶת-אַגַּג מֶלֶךְ עַמְלָק, וְאֶת-עַמְלָק, הֶחְרַמְתִּי. כא וַיִּקַּח הָעָם

מִהַשָּׁלַל צֹאן וּבָקָר, רֹאשֵׁית הַחֲרָם, לְזָבַח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ, בַּגִּלְגָּל. } ס } כב וַיֹּאמֶר

שְׁמוּאֵל, הַחֲפֹץ לַיהוָה בְּעֵלוֹת וּזְבָחִים, כְּשֹׁמֵעַ, בְּקוֹל ה': הִנֵּה שֹׁמֵעַ מְזַבַּח טוֹב,

לְהַקְשִׁיב מִחֻלָּב אֵילִים. כג כִּי חֲטָאת-קָסָם מְרִי, וְאַנּוֹן וַתִּרְפִּים הַפָּצָר: יַעַן, מֵאַסְתָּ

אֶת-דְּבַר ה', וַיִּמְאַסְךָ, מִמֶּלֶךְךָ. } ס } כד וַיֹּאמֶר שְׁאוּל אֶל-שְׁמוּאֵל חֲטָאתִי, כִּי-

עברתי את-פי-ה' ואת-דבריך: כי גראתי את-העם, ואשמע בקולם. כה ועתה, שא נא את-חטאתי; ושוב עמי, ואשתחוה לה'. כו ויאמר שמואל אל-שאול, לא אשוב עמך: כי מאסתה, את-דבר ה', וימאסך ה', מהיות מלך על-ישראל. } ס { כז ויסב שמואל, ללכת; ויחזק בכנף-מעילו, ויקרע. } ס { כח ויאמר אליו, שמואל, קרע ה' את-ממלכות ישראל מעליך, היום; ונתנה, לרעה הטוב ממך. } ס { כט וגם נצח ישראל, לא ישקר ולא ינחם: כי לא אדם הוא, להנחם. ל ויאמר חטאתי--עתה כפדני נא נגד זקני-עמי, ונגד ישראל; ושוב עמי, והשתחוייתי לה' אלהיך. לא וישב שמואל, אחרי שאול; וישתחו שאול, לה'. } ס { לב ויאמר שמואל, הגישו אלי את-אגג מלך עמלק, וילך אליו, אגג מעדנת; ויאמר אגג, אכן סר מר-המנות. } ס { לג ויאמר שמואל--כאשר שפלה נשים חרבה, כן-תשפל מנשים אמך; וישסף שמואל את-אגג לפני ה', בגלגל. } ס { לד וילך שמואל, הרמתה; ושאול עלה אל-ביתו, גבעת שאול. לה ולא-יסף שמואל לראות את-שאול, עד-יום מותו, כי-התאבל שמואל, אל-שאול; וה' נחם, כי-המליך את-שאול על-ישראל. } פ {

שמואל א פרק טז

א ויאמר ה' אל-שמואל, עד-מתי אתה מתאבל אל-שאול, ואני מאסתיו, ממלך על-ישראל; מלא קרנד שמו, ולך אשלחך אל-ישי בית-הלחמי--כי-ראיתי בבניו לי, מלך. ב ויאמר שמואל איך אלה, ושמע שאול והרגני; ויאמר ה', עגלת בקר תקח בינך, ואמרת, לזבח לה' באתי. ג וקראת לישי, בזבח; ואנכי, אודיעך את אשר-תעשה, ומשחת לי, את אשר-אמר אליך. ד ויעש שמואל, את אשר דבר ה', ויבא, בית לחם; ויחרדו זקני העיר, לקראתו, ויאמר, שלם בואך. ה ויאמר

שְׁלוֹם, לְזַבַּח לַה' בְּאֵתִי, הַתְּקַדֵּשׁוּ, וּבְאַתֶּם אֶתִּי בְזָבַח; וַיִּקְדַּשׁ אֶת-יְשִׁי וְאֶת-בְּנָיו,
וַיִּקְרָא לָהֶם לְזָבַח. ו. וַיְהִי בְבוֹאֶם, וַיִּרְא אֶת-אֱלִיָּאָב; וַיֹּאמֶר, אֵךְ נִגַּד ה' מְשִׁיחוֹ. } ס { וַיֹּאמֶר ה' אֶל-שְׁמוּאֵל, אֶל-תִּבֹט אֶל-מְרֹאֵהוּ וְאֶל-גְּבוּהַ קוֹמְתוֹ--כִּי
מֵאַסְתִּיהוּ: כִּי לֹא, אֲשֶׁר יִרְאֶה הָאָדָם--כִּי הָאָדָם יִרְאֶה לְעֵינָיִם, וְה' יִרְאֶה
לְלֵבָב. ח. וַיִּקְרָא יְשִׁי אֶל-אַבְיָנָדָב, וַיַּעֲבְרֵהוּ לִפְנֵי שְׁמוּאֵל; וַיֹּאמֶר, גַּם-בְּזָה לֹא-בָחַר
ה'. ט. וַיַּעֲבֹר יְשִׁי, שָׁמָּה; וַיֹּאמֶר, גַּם-בְּזָה לֹא-בָחַר ה'. י. וַיַּעֲבֹר יְשִׁי שְׁבַעַת בְּנָיו,
לִפְנֵי שְׁמוּאֵל; וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל-יְשִׁי, לֹא-בָחַר ה' בְּאַלְהָהּ. יא. וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל-
יְשִׁי, הַתְּמוּ הַנְּעָרִים, וַיֹּאמֶר עוֹד שָׂאֵר הַקְּטָן, וְהִנֵּה רֵעָה בְּצֹאן; וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל-
יְשִׁי שְׁלַחָה וְקַחְנוּ, כִּי לֹא-נָסַב עַד-בָּאוּ פֹה. יב. וַיִּשְׁלַח וַיְבִיֵּאֵהוּ וְהוּא אֲדָמוּנִי, עִם-
יָפֶה עֵינָיִם וְטוֹב רֵאִי; } פ {
וַיֹּאמֶר ה' קוֹם מִשְׁחָהוּ, כִּי-זֶה הוּא. יג. וַיִּקַּח שְׁמוּאֵל אֶת-קָרְן הַשֶּׁמֶן, וַיִּמְשַׁח אֹתוֹ
בְּקָרֵב אָחִיו, וַתִּצְלַח רוּחַ-ה' אֶל-דָּוִד, מֵהַיּוֹם הַהוּא וּמְעַלְהָ; וַיִּקַּם שְׁמוּאֵל, וַיֵּלֶךְ
הַרְמָתָה. יד. וְרוּחַ ה' סָרָה, מֵעַם שָׂאוֹל; וַיַּעֲתִתוּ רוּחַ-רָעָה, מֵאֵת ה'. טו. וַיֹּאמְרוּ
עַבְדֵי-שָׂאוֹל, אֲלֵיו: הִנֵּה-נָא רוּחַ-אֱלֹהִים רָעָה, מִבְּעַתָּה. טז. יֹאמֶר-נָא אֲדֹנָי,
עַבְדֶיךָ לִפְנֶיךָ--יִבְקָשׁוּ, אִישׁ יָדַע מִנֶּגֶן בַּכֶּנֶז; וְהָיָה, בַּהֲיוֹת עֲלֶיךָ רוּחַ-אֱלֹהִים רָעָה--
וְנִגַּן בְּיָדוֹ, וְטוֹב לָךְ. } פ {
יז. וַיֹּאמֶר שָׂאוֹל, אֶל-עַבְדָּיו: רְאוּ-נָא לִי, אִישׁ מִיֵּטִיב לְנַגֵּן, וְהִבִּיאֹתֶם,
אֵלַי. יח. וַיַּעַן אֶחָד מֵהַנְּעָרִים וַיֹּאמֶר, הִנֵּה רָאִיתִי בֵּן לְיְשִׁי בֵּית הַלְחָמִי, יָדַע נִגֵּן
וְגִבּוֹר חֵיל וְאִישׁ מְלַחְמָה וְנָבוֹן דָּבָר, וְאִישׁ תֵּאֵר; וְה', עִמּוֹ. יט. וַיִּשְׁלַח שָׂאוֹל
מִלְּאָכִים, אֶל-יְשִׁי; וַיֹּאמֶר, שְׁלַחָה אֵלַי אֶת-דָּוִד בְּנֶךָ אֲשֶׁר בְּצֹאן. כ. וַיִּקַּח יְשִׁי חֲמֹר
לְחֶם, וְנָאֵד יַיִן, וְגִדֵי עֲזִים, אֶחָד; וַיִּשְׁלַח בְּיַד-דָּוִד בְּנוֹ, אֶל-שָׂאוֹל. כא. וַיָּבֵא דָוִד אֶל-

שְׂאוּל, וַיַּעֲמֹד לְפָנָיו; וַיִּאָּהֲבֵהוּ מְאֹד, וַיְהִי-לוֹ נָשִׂא כָּלִים. **כב** וַיִּשְׁלַח שְׂאוּל, אֶל-יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר: יַעֲמֹד-נָא דָוִד לְפָנַי, כִּי-מָצָא חַן בְּעֵינַי. **כג** וְהָיָה, בְּהֵיוֹת רוּחַ-אֱלֹהִים אֶל-שְׂאוּל, וְלָקַח דָּוִד אֶת-הַכֶּנֶּזֶר, וַיִּגָּן בְּיָדוֹ; וַרוּחַ לְשָׂאוּל וְטוֹב לוֹ, וְסָרָה מֵעָלָיו רוּחַ הַרְעָה. {פ}

שמואל א פרק יז

א וַיֵּאֱסָפוּ פְּלִשְׁתִּים אֶת-מַחְנֵיהֶם, לְמַלְחָמָה, וַיֵּאֱסָפוּ, שָׂכָה אֲשֶׁר לִיהוּדָה; וַיַּחֲנוּ בֵּין-שׁוֹכָה וּבֵין-עֲזֹקָה, בְּאַפְסֵי דָמִים. **ב** וְשָׂאוּל וְאִישׁ-יִשְׂרָאֵל נֶאֱסָפוּ, וַיַּחֲנוּ בְּעַמְקֵי הָאֲלָה; וַיַּעֲרְכוּ מַלְחָמָה, לְקִרְאֵת פְּלִשְׁתִּים. **ג** וּפְלִשְׁתִּים עֹמְדִים אֶל-הַהָר, מְזָה, וַיִּשְׂרָאֵל עֹמְדִים אֶל-הַהָר, מְזָה; וְהַגִּיא, בֵּינֵיהֶם. **ד** וַיֵּצֵא אִישׁ-הַבְּנִים מִמַּחֲנוֹת פְּלִשְׁתִּים, גִּלְיָת שְׂמוֹ מִגֵּת: גִּבְהוֹ, שֵׁשׁ אַמּוֹת וְזָרַת. **ה** וְכֹבֵעַ נְחֹשֶׁת עַל-רֹאשׁוֹ, וְשַׁרְיֹן קֶשֶׁקְשִׁים הוּא לְבוּשׁ; וּמִשְׁקַל, הַשַּׁרְיֹן--חֲמִשָּׁת-אֲלָפִים שֶׁקֶלִים, נְחֹשֶׁת. **ו** וּמִצַּחַת נְחֹשֶׁת, עַל-רִגְלָיו; וְכִידּוֹן נְחֹשֶׁת, בֵּין כַּתְּפָיו. **ז** וַחַץ (וְעֵצ) חֲנִיתוֹ, כַּמְנֹרֶת אַרְגָּיִם, וְלַהֲבַת חֲנִיתוֹ, שֵׁשׁ-מֵאוֹת שֶׁקֶלִים בְּרִזָּל; וְנָשָׂא הַצָּנָה, הַלֶּחֶם לְפָנָיו. **ח** וַיַּעֲמֹד, וַיִּקְרָא אֶל-מַעֲרַכַת יִשְׂרָאֵל, וַיֹּאמֶר לָהֶם, לָמָּה תִצְאוּ לַעֲרֹךְ מַלְחָמָה: הֲלוֹא אֲנֹכִי הַפְּלִשְׁתִּי, וְאַתֶּם עֹבְדִים לְשָׂאוּל--בְּרוּ-לָכֶם אִישׁ, וַיֵּרֶד אֵלַי. **ט** אִם-יִוָּכַל לְהַלְחֵם אֵתִי, וְהַכְּנִי--וְהֵינִי לָכֶם, לַעֲבָדִים; וְאִם-אֲנִי אוֹכֵל-לוֹ, וְהַכִּיתִיו--וְהֵייתֶם לָנוּ לַעֲבָדִים, וְעֹבְדֵתֶם אֲתָנוּ. **י** וַיֹּאמֶר, הַפְּלִשְׁתִּי, אֲנִי חֲרַפְתִּי אֶת-מַעֲרַכֹת יִשְׂרָאֵל, הַיּוֹם הַזֶּה; תָּנוּ-לִי אִישׁ, וְנִלְחַמָּה יַחַד. **יא** וַיִּשְׁמַע שְׂאוּל וְכָל-יִשְׂרָאֵל, אֶת-דְּבָרֵי הַפְּלִשְׁתִּי הָאֵלֶּה; וַיַּחֲתוּ וַיָּרְאוּ, מְאֹד. {פ}

יב וַדּוּד בֶּן-אִישׁ אֶפְרַתִּי הָזֶה, מִבֵּית לָחֶם יְהוּדָה, וַשְּׂמוֹ יִשְׂרָאֵל, וְלוֹ שְׂמֹנֶה בָּנִים; וְהָאִישׁ בִּימֵי שְׂאוּל, זָקֵן בָּא בְּאֲנָשִׁים. **יג** וַיִּלְכְּוּ שְׁלֹשֶׁת בָּנֵי-יִשְׂרָאֵל, הַגְּדֹלִים--הֵלְכוּ

אחרי-שאול, למלחמה; ושם שלשת בניו, אשר הלכו במלחמה--אליאב הבכור ומשנהו אבינדב, והשלשי שמה. **יד** ודוד, הוא הקטן; ושלשה, הגדלים, הלכו, אחרי שאול. } **טו** ודוד הלך ושב, מעל שאול, לרעות את-צאן אביו, בית- לחם. **טז** ויגש הפלשתי, השכם והערב; ויתיצב, ארבעים יום. } **פ** } **יז** ויאמר ישי לדוד בנו, קח-נא לאחיד איפת הקליא הזו, ועשרה לחם, הזו; והרץ הממנה, לאחיד. **יח** ואת עשרת חרצי החלב, האלה, תביא, לשר-האלף; ואת-אחיד תפקד לשלום, ואת-ערבבתם תקח. **יט** ושאול והמה וכל-איש ישראל, בעמק האלה; נלחמים, עם-פלשתים. } **ס** } **כ** וישכם דוד בבקר, ויטש את-הצאן על-שמר, וישא וילך, כאשר צוהו ישי; ויבא, המעגלה, והחיל היצא אל-המערכה, והרעו במלחמה. **כא** ותערף ישראל ופלשתים, מערכה לקראת מערכה. **כב** ויטש דוד את-הכלים מעליו, על-יד שומר הכלים, וירץ, המערכה; ויבא, וישאל לאחיו לשלום. **כג** והוא מדבר עם, והנה איש הבנים עולה גלית הפלשתי שמו מגת ממערות (ממערכות) פלשתים, וידבר, בדברים האלה; וישמע, דוד. **כד** וכל איש ישראל, בראותם את-האיש; וינסו, מפניו, וייראו, מאד. **כה** ויאמר איש ישראל, הראיתם האיש העלה הזו--כי לחרף את-ישראל, עלה; והנה האיש אשר-יכנו יעשרנו המלך עשר גדול, ואת-בתו יתן-לו, ואת בית אביו, יעשה חפשי בישראל. } **פ** }

כו ויאמר דוד, אל-האנשים העמדים עמו לאמר, מה-יעשה לאיש אשר יכה את- הפלשתי הלו, והסיר חרפה מעל ישראל: כי מי, הפלשתי הערל הזו, פי חרף, מערכות אלהים חיים. **כז** ויאמר לו העם, כדבר הזו לאמר: כה יעשה, לאיש אשר יכנו. **כח** וישמע אליאב אחיו הגדול, בדברו אל-האנשים; ויחר-אף אליאב בדוד ויאמר למה-זה ירדת, ועל-מי נטשת מעט הצאן ההנה במדבר--אני ידעתי

אַת-וַדְבַר וְאֵת רֵעַ לְבַבְךָ, כִּי לְמַעַן רְאוֹת הַמִּלְחָמָה יֵרְדֶתָ. **כט** וַיֹּאמֶר דָּוִד, מָה
 עֲשִׂיתִי עִתָּה; הֲלוֹא, דָּבָר הוּא. **ל** וַיֹּסֵב מֵאַצְלוֹ אֶל-מוֹל אַחֵר, וַיֹּאמֶר כַּדְּבַר הַזֶּה;
 וַיִּשְׁבְּהוּ הָעַם דָּבָר, כַּדְּבַר הָרִאשׁוֹן. **לא** וַיִּשְׁמְעוּ, הַדְּבָרִים, אֲשֶׁר, דָּבָר דָּוִד; וַיִּגְדּוּ
 לְפָנֵי-שָׂאוּל, וַיִּקְחֵהוּ. **לב** וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל-שָׂאוּל, אֶל-יָפֶל לֵב-אָדָם עָלָיו; עֲבַדְךָ יִלְדָּה,
 וְנִלְחַם עִם-הַפְּלִשְׁתִּי הַזֶּה. **לג** וַיֹּאמֶר שָׂאוּל אֶל-דָּוִד, לֹא תוּכַל לָלֶכֶת אֶל-הַפְּלִשְׁתִּי
 הַזֶּה, לְהִלָּחֵם, עִמּוֹ: כִּי-נָעַר אַתָּה, וְהוּא אִישׁ מִלְחָמָה מְנַעֲרָיו. { **ס** } **לד** וַיֹּאמֶר דָּוִד
 אֶל-שָׂאוּל, רַעְהָ הִנֵּה עֲבַדְךָ לְאָבִיו בְּצֹאן; וּבֹא הָאָרִי וְאֶת-הַדּוֹב, וְנָשָׂא שָׂה
 מִהַעֲדָר. **לה** וַיִּצְאָתִי אַחֲרָיו וְהַפְתִּיו, וְהַצִּלְתִּי מִפְּיּוֹ; וַיִּקָּם עָלַי--וְהַחֲזִיקָתִי בְּזָקְנוֹ,
 וְהַפְתִּיו וְהַמִּיתָיו. **לו** גַּם אֶת-הָאָרִי גַם-הַדּוֹב, הִכָּה עֲבַדְךָ; וְהִנֵּה הַפְּלִשְׁתִּי הָעָרֵל
 הַזֶּה, כָּאֶחָד מֵהֶם, כִּי חָרַף, מֵעַרְכַּת אֱלֹהִים חַיִּים. { **ס** } **לז** וַיֹּאמֶר, דָּוִד, הִ' אֲשֶׁר
 הַצִּלְנִי מִיַּד הָאָרִי וּמִיַּד הַדּוֹב, הוּא יַצִּילְנִי מִיַּד הַפְּלִשְׁתִּי הַזֶּה; { **ס** } וַיֹּאמֶר שָׂאוּל
 אֶל-דָּוִד לֵךְ, וְהִ' יִהְיֶה עִמָּךְ. **לח** וַיִּלְבָּשׁ שָׂאוּל אֶת-דָּוִד מַדְיּוֹ, וַנִּתֵּן קוֹבַע נְחֹשֶׁת עַל-
 רֹאשׁוֹ; וַיִּלְבָּשׁ אֹתוֹ, שָׁרְיוֹן. **לט** וַיַּחְגֹּר דָּוִד אֶת-חַרְבּוֹ מֵעַל לְמַדְיּוֹ וַיֵּאָל לָלֶכֶת, כִּי
 לֹא-נָסָה, וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל-שָׂאוּל לֹא אוּכַל לָלֶכֶת בְּאַלְהָה, כִּי לֹא נָסִיתִי; וַיִּסְרַם דָּוִד,
 מֵעָלָיו. **מ** וַיִּקַּח מִקְלוֹ בְּיָדוֹ, וַיִּבְחַר-לוֹ חַמְשָׁה חֲלָקֵי-אַבְנִים מִן-הַנֶּחֱל וַיִּשֶׂם אֹתָם
 בְּכִלֵּי הָרַעִים אֲשֶׁר-לוֹ וּבִיַּלְקוּט--וַקָּלְעוּ בְּיָדוֹ; וַיִּגָּשׁ, אֶל-הַפְּלִשְׁתִּי. **מא** וַיִּלְדָּה,
 הַפְּלִשְׁתִּי, הַלֵּךְ וְקָרַב, אֶל-דָּוִד; וְהָאִישׁ נָשָׂא הַצֹּנָה, לְפָנָיו. **מב** וַיַּבִּט הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּרְאֶה
 אֶת-דָּוִד, וַיִּבְזֶהוּ: כִּי-הִנֵּה נָעַר, וְאֲדָמְנִי עִם-יָפֶה מִרְאָה. **מג** וַיֹּאמֶר הַפְּלִשְׁתִּי, אֶל-
 דָּוִד, הֲכָלָב אֲנֹכִי, כִּי-אַתָּה בֶּא-אֵלֵי בַמְּקוֹלוֹת; וַיִּקְלַל הַפְּלִשְׁתִּי אֶת-דָּוִד,
 בְּאַלְהֵיו. **מד** וַיֹּאמֶר הַפְּלִשְׁתִּי, אֶל-דָּוִד: לָכֵה אֵלַי--וְאַתָּנָה אֶת-בְּשָׂרְךָ, לְעוֹף
 הַשָּׁמַיִם וּלְבַהֲמַת הַשָּׂדֶה. { **ס** } **מה** וַיֹּאמֶר דָּוִד, אֶל-הַפְּלִשְׁתִּי, אַתָּה בֶּא אֵלַי, בְּחָרֵב

וּבַחֲנִית וּבְכִידוֹן ; וְאַנְכִי בָא-אֵלֶיךָ, בְּשֵׁם ה' צְבָאוֹת, אֱלֹהֵי מַעֲרֻכּוֹת יִשְׂרָאֵל, אֲשֶׁר
 חֲרַפְתָּ. **מו** הַיּוֹם הַזֶּה יִסְגְּרָךְ ה' בְּיָדֵי וְהַכִּיתֶךָ, וְהִסֵּרְתִי אֶת-רֵאשֶׁךָ מֵעֲלֶיךָ, וְנָתַתִּי
 פָּגַר מִחֲנֵה פְּלִשְׁתִּים הַיּוֹם הַזֶּה, לְעוֹף הַשָּׁמַיִם וּלְחַיִּת הָאָרֶץ ; וַיִּדְעוּ, כָּל-הָאָרֶץ, כִּי
 יֵשׁ אֱלֹהִים, לְיִשְׂרָאֵל. **מז** וַיִּדְעוּ כָּל-הַקְּהָל הַזֶּה, כִּי-לֹא בְּחָרֵב וּבַחֲנִית יְהוֹשִׁיעַ
 ה' : כִּי לֹא הָיָה הַמִּלְחָמָה, וְנָתַן אֶתְכֶם בְּיַדְנִי. } **ס** } **מח** וְהָיָה כִּי-קָם הַפְּלִשְׁתִּי, וַיִּלְךְ
 וַיִּקְרַב לְקִרְאֵת דָּוִד ; וַיִּמְהַר דָּוִד, וַיָּרַץ הַמַּעֲרָכָה לְקִרְאֵת הַפְּלִשְׁתִּי. **מט** וַיִּשְׁלַח דָּוִד
 אֶת-יָדוֹ אֶל-הַכְּלִי, וַיִּקַּח מִשָּׁם אֶבֶן וַיִּקְלַע, וַיַּךְ אֶת-הַפְּלִשְׁתִּי, אֶל-מַצְחוֹ ; וַתִּטְבַּע
 הָאֶבֶן בְּמַצְחוֹ, וַיַּפֵּל עַל-פָּנָיו אֶרְצָה. **נ** וַיַּחֲזֹק דָּוִד מִן-הַפְּלִשְׁתִּי בְּקִלְעוֹ וּבְאֶבֶן, וַיַּךְ
 אֶת-הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּמָּתֶהוּ ; וְחָרַב, אִין בְּיַד-דָּוִד. **נא** וַיָּרַץ דָּוִד וַיַּעֲמֹד אֶל-הַפְּלִשְׁתִּי וַיִּקַּח
 אֶת-חַרְבּוֹ וַיִּשְׁלַפְּהָ מִתַּעֲרָה, וַיִּמָּתֶתְהוּ, וַיִּכְרַת-בָּהּ, אֶת-רֵאשׁוֹ ; וַיִּרְאוּ הַפְּלִשְׁתִּים כִּי-
 מֵת גִּבּוֹרִים, וַיִּנְסוּ. **נב** וַיִּקְמוּ אַנְשֵׁי יִשְׂרָאֵל וַיהוּדָה וַיִּרְעוּ, וַיִּרְדְּפוּ אֶת-הַפְּלִשְׁתִּים,
 עַד-בּוֹאֵךְ גִּיא, וְעַד שַׁעֲרֵי עֶקְרוֹן ; וַיִּפְּלוּ חֲלָלִי פְּלִשְׁתִּים, בְּדָרְךְ שַׁעֲרִים, וְעַד-גַּת, וְעַד-
 עֶקְרוֹן. **נג** וַיָּשְׁבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל, מִדֹּלֶק אַחֲרֵי פְּלִשְׁתִּים ; וַיִּשְׁסוּ, אֶת-
 מַחְנֵיהֶם. **נד** וַיִּקַּח דָּוִד אֶת-רֵאשׁ הַפְּלִשְׁתִּי, וַיִּבְאֶהוּ יְרוּשָׁלַם ; וְאֶת-כְּלָיו, שָׁם
 בְּאֶהְלוֹ. } **ס** } **נה** וַכְּרָאוֹת שָׂאוֹל אֶת-דָּוִד, יָצָא לְקִרְאֵת הַפְּלִשְׁתִּי, אָמַר אֶל-אַבְנֵר
 שֶׁר הַצָּבָא, בֶּן-מִי-זֶה הַנָּעַר אַבְנֵר ; וַיֹּאמֶר אַבְנֵר, חִי-נִפְשֶׁךָ הַמְּלֶכֶךְ אִם-
 יִדְעָתִי. **נו** וַיֹּאמֶר, הַמְּלֶכֶךְ : שְׂאֵל אֶתְהָ, בֶּן-מִי-זֶה הָעֶלֶם. } **ס** } **נז** וַכְּשׁוּב דָּוִד,
 מִהַכּוֹת אֶת-הַפְּלִשְׁתִּי, וַיִּקַּח אֹתוֹ אַבְנֵר, וַיִּבְאֶהוּ לִפְנֵי שָׂאוֹל ; וְרֵאשׁ הַפְּלִשְׁתִּי,
 בְּיָדוֹ. **נח** וַיֹּאמֶר אֵלָיו שָׂאוֹל, בֶּן-מִי אֶתְהָ הַנָּעַר ; וַיֹּאמֶר דָּוִד, בֶּן-עֶבְדְּךָ יֹשֵׁב בֵּית
 הַלְחָמִי.

שמואל א פרק יח

א ויהי, ככלתו לדבר אל-שאול, ונפש יהונתן, נקשרה בנפש דוד; ויאהבו
(ויאָהָבו) יהונתן, כנפשו ב. ויקחהו שאול, ביום ההוא; ולא נתנו, לשוב בית
אביו. ג. ויכרת יהונתן ודוד, ברית, באהבתו אתו, כנפשו ד. ויתפשט יהונתן, את-
המעיל אשר עליו, ויתנהו, לדוד; ומדיו, ועד-חרבו ועד-קשתו ועד-חגרו. ה. ויצא
דוד בכל אשר ישלחנו שאול, ישכיל, וישמהו שאול, על אנשי המלחמה; ויטב,
בעיני כל-העם, וגם, בעיני עבדי שאול. {פ}

ו ויהי בבואם, בשוב דוד מהכות את-הפלשתים, ותצאנה הנשים מכל-ערי ישראל
לשור (לשיר) והמחלות, לקראת שאול המלך--בתפים בשמחה,
ובשלישים ז. ותענינה הנשים המשחקות, ותאמרן: הנה שאול באֵלֵינוּ, ודוד
ברבבתיו ח. ויחר לשאול מאד, וירע בעיניו הדבר הזה, ויאמר נתנו לדוד רבבות,
ולו נתנו האֵלֵפִים; ועוד לו, אף המלוכה ט. ויהי שאול, עון (עוֹנוֹ) את-דוד, מהיום
ההוא, והלאה. {ס} י ויהי ממחרת, ותצלח רוח אֱלֹהִים רעה אל-שאול ויתנבא
בתוך-הבית, ודוד מנגן בגִּדוֹ, כיום ביום; והחנית, בגד-שאול יא. ויטל שאול,
את-החנית, ויאמר, אכה בדוד ובקיר; ויטב דוד מפניו, פעמים יב. וירא שאול,
מלפני דוד: כי-הנה ה' עמו, ומעם שאול סר יג. ויסרהו שאול מעמו, וישמהו לו
שר-אֵלֶף; ויצא ונבא, לפני העם. {ס} יד ויהי דוד לְכָל-דָּרְכוֹ, משכיל; וה',
עמו טו. וירא שאול, אשר-הוא משכיל מאד; ויגר, מפניו טז. וכל-ישראל
ויהודה, אהב את-דוד: כי-הוא יוצא ונבא, לפניהם. {פ}

יז ויאמר שאול אל-דוד, הנה בתי הגדולה מרב אתה אֶתְּוֹן-לְךָ לְאִשָּׁה--אף הנה-לי
לְבֶן-חֵיל, והלחם מלחמות ה'; ושאול אמר, אל-תהי נדי בו, ותהי-בו, נד-
פלשתים. {ס} יח ויאמר דוד אל-שאול, מי אנכי ומי חיי, משפחת אבי, בישראל-

כ-אָהִיָּה חֲתוּן, לְמִלְךָ. **יט** וַיְהִי, בָּעֵת תַּת אֶת-מֶרֶב בֵּת-שָׁאוּל--לְדָוִד; וְהִיא נִתְּנָה לְעִדְרִיָּאל הַמְּחֻלָּתִי, לְאִשָּׁה. **כ** וַתֵּאָהֵב מִיכַל בֵּת-שָׁאוּל, אֶת-דָּוִד; וַיִּגְדּוּ לְשָׁאוּל, וַיִּשֶׁר הַדְּבָר בְּעֵינָיו. **כא** וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶתְנַנֶּה לוֹ, וַתְּהִי-לוֹ לְמוֹקֵשׁ, וַתְּהִי-בוֹ, נֶד-פְּלִשְׁתִּים; וַיֹּאמֶר שָׁאוּל אֶל-דָּוִד, בְּשִׁתִּים תִּתְּחַתּוּ בִּי הַיּוֹם. **כב** וַיִּצּוּ שָׁאוּל אֶת-עֲבָדָיו, וַדְּבִרוּ אֶל-דָּוִד בְּלֵט לֵאמֹר, הֲנִיָּה חֲפֹץ בְּךָ הַמֶּלֶךְ, וְכָל-עֲבָדָיו אֶהְבּוּךָ; וַעֲתָה, הִתְחַתּוּ בַּמֶּלֶךְ. **כג** וַיַּדְּבִרוּ עֲבָדֵי שָׁאוּל, בְּאַזְנֵי דָוִד, אֶת-הַדְּבָרִים, הָאֵלֶּה; וַיֹּאמֶר דָּוִד, הֲנִקְלָה בְּעֵינֶיכֶם הִתְחַתּוּ בַּמֶּלֶךְ, וְאַנְכִי, אִישׁ-רָשׁ וְנִקְלָה. **כד** וַיִּגְדּוּ עֲבָדֵי שָׁאוּל, לוֹ--לֵאמֹר: כְּדָבָרִים הָאֵלֶּה, דָּבַר דָּוִד. **כה** וַיֹּאמֶר שָׁאוּל כֹּה-תֹאמְרוּ לְדָוִד, אִין-חֲפֹץ לְמִלְךָ בְּמַהֲרָה, כִּי בְּמֵאָה עֲרָלוֹת פְּלִשְׁתִּים, לְהִנָּקֵם בְּאִיבֵי הַמֶּלֶךְ; וְשָׁאוּל חָשַׁב, לְהַפִּיל אֶת-דָּוִד בְּיַד-פְּלִשְׁתִּים. **כו** וַיִּגְדּוּ עֲבָדָיו לְדָוִד, אֶת-הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, וַיִּשֶׁר הַדְּבָר בְּעֵינֵי דָוִד, לְהִתְחַתּוּ בַּמֶּלֶךְ; וְלֹא מָלְאוּ, הַיָּמִים. **כז** וַיִּקָּם דָּוִד וַיִּלָּךְ הוּא וְאַנְשָׁיו, וַיִּדְּבִרוּ בַּפְּלִשְׁתִּים מְאֹתִים אִישׁ, וַיָּבֵא דָוִד אֶת-עֲרָלְתֵיהֶם, וַיִּמְלְאוּם לְמִלְךָ לְהִתְחַתּוּ בַּמֶּלֶךְ; וַיִּתֶּן-לוֹ שָׁאוּל אֶת-מִיכַל בִּתּוֹ, לְאִשָּׁה. { **ס** } וַיֵּרָא שָׁאוּל וַיִּדַע, כִּי ה' עִם-דָּוִד; וּמִיכַל בֵּת-שָׁאוּל, אֶהְבֵּתָהּ. **כט** וַיֹּאסֶף שָׁאוּל, לֵרֹא מִפְּנֵי דָוִד--עוֹד; וַיְהִי שָׁאוּל אֵיב אֶת-דָּוִד, כָּל-הַיָּמִים. { **פ** }

ל וַיִּצְאוּ, שְׂרֵי פְלִשְׁתִּים; וַיְהִי מִדֵּי צֹאתָם, שָׁכַל דָּוִד מִכָּל עֲבָדֵי שָׁאוּל, וַיִּיקָר שְׁמוֹ, מְאֹד. { **ס** }

שמואל א פרק כד

א וַיְהִי, כְּאִשֶּׁר שָׁב שָׁאוּל, מֵאַחֲרַי, פְּלִשְׁתִּים; וַיִּגְדּוּ לוֹ, לֵאמֹר, הֲנִיָּה דָוִד, בְּמִדְבַר עֵין גֶּדִי. { **ב** } וַיִּקַּח שָׁאוּל, שְׁלֶשֶׁת אֲלָפִים אִישׁ בַּחֹר--מִכָּל-יִשְׂרָאֵל; וַיִּלָּךְ, לְבִקֵּשׁ אֶת-דָּוִד וְאֶנְשָׁיו, עַל-פְּנֵי, צוּרֵי הַיַּעֲלִים. **ג** וַיָּבֵא אֶל-גְּדֵרוֹת הַצֹּאן עַל-הַדֶּרֶךְ, וְשָׁם

מערה, ויבא שאול, להסד את-רגליו; ודוד, ואנשיו, בנרפתי המערה,
ישבים. ד ויאמרו אנשי דוד אליו, הנה היום אשר-אמר ה' אליך הנה אנכי נתן
את-איביך (איבך) בידך, ועשית לו, כאשר יטב בעיניך; ויקם דוד, ויכרת את-כנף-
המעיל אשר-לשאול--בלט. ה ויהי, אחרי-כן, ויד לב-דוד, אתו--על אשר כרת,
את-כנף אשר לשאול. ו ויאמר לאנשיו חלילה לי מה', אם-אעשה את-הדבר הזה
לאדני למשיח ה'--לשלח ידי, בו: כי-משיח ה', הוא. ז וישסע דוד את-אנשיו
בדברים, ולא נתנם לקום אל-שאול; ושאול קם מהמערה, וילך
בדרך. ח ויקם דוד אחרי-כן, ויצא מן המערה (מהמערה), ויקרא אחרי-
שאול לאמר, אדני המלך; ויבט שאול אחריו, ויקד דוד אפים ארצה
וישתחו. ט ויאמר דוד לשאול, למה תשמע את-דברי אדם לאמר: הנה דוד,
מבקש רעתך. י הנה היום הזה ראו עיניך, את אשר-נתנה ה' היום בידי במערה,
ואמר להרגך, ונתחס עליך; ואמר, לא-אשלח ידי באדני--כי-משיח ה',
הוא. יא ואבי ראה--גם ראה את-כנף מעילך, בידי: כי בכרתי את-כנף מעילך
ולא הרגתיך, דע וראה כי אין בידי רעה ופשע ולא-חטאתי לך--ואתה צדה את-
נפשי, לקחתה. יב ושפט ה' ביני ובינך, ונקמני ה' ממך; וידי, לא תהיה-
בך. יג כאשר יאמר, משל הקדמני, מרשעים, יצא רשע; וידי, לא תהיה-
בך. יד אחרי מי יצא מלך ישראל, אחרי מי אתה רדף: אחרי כלב מת, אחרי
פרעש אחד. טו והיה ה' לדיו, ושפט ביני ובינך; ויירא וירב את-ריבך, וישפטני
מיידך. } פ}

טז ויהי ככלות דוד, לדבר את-הדברים האלה אל-שאול, ויאמר שאול, הקלף זה
בני דוד; וישא שאול קלו, ויבך. יז ויאמר, אל-דוד, צדיק אתה, ממני: כי אתה
גמלתני הטובה, ואני גמלתיך הרעה. יח ואת (ואתה) הגדת היום, את אשר-

עשיתה אתי טובה--את אשר סגרני ה' בידך, ולא הרגתני. יט וכי-ימצא איש את-איבו, ושלחו בדרך טובה; וה', ישלמד טובה, תחת היום הזה, אשר עשיתה לי. כ ועתה הנה ידעתי, כי מלך תמלוך; וקמה, בידך, ממלכת, ישראל. כא ועתה, השבעה לי בה', אם-תכרית את-זרעי, אחרי; ואם-תשמיד את-שמי, מבית אבי. כב וישבע דוד, לשאול; וילך שאול, אל-ביתו, ודוד ואנשיו, עלו על-המצודה. }ס}

שמואל א פרק לא

א ופלשתים, נלחמים בישראל; וינסו אנשי ישראל, מפני פלשתים, ויפלו חללים, בהר הגלבוע. ב וידבקו פלשתים, את-שאול ואת-בניו; ויכו פלשתים, את-יהונתן ואת-אבינדב ואת-מלכישוע--בני שאול. ג ותכבד המלחמה אל-שאול, וימצאהו המורים אנשים בקשת; ויחל מאד, מהמורים. ד ויאמר שאול לנשא כליו שלף חרבך ודקרני בה, פן-יבואו הערלים האלה ודקרני והתעללו-בי, ולא אבה נשא כליו, כי גרא מאד; ויקח שאול את-החרב, ויפל עליה. ה וירא נשא-כליו, כי מת שאול; ויפל גם-הוא על-חרבו, וימת עמו. ו וימת שאול ושלשת בניו ונשא כליו גם-כל-אנשיו, ביום ההוא--יחדו. ז ויראו אנשי-ישראל אשר-בעבר העמק ואשר בעבר הירדן, כי-נסו אנשי ישראל, וכי-מתו, שאול ובניו; ויעזבו את-הערים, וינסו, ויבאו פלשתים, וישבו בהן. }פ}

ח ויהי, ממחרת, ויבאו פלשתים, לפשט את-החללים; וימצאו את-שאול ואת-שלשת בניו, נפלים בהר הגלבוע. ט ויכרתו, את-ראשו, ויפשוטו, את-כליו; וישלחו בארץ-פלשתים סביב, לבשר בית עצביהם--ואת-העם. י וישימו, את-כליו, בית, עשירות; ואת-גונותו, תקעו, בחומת, בית שן. יא וישמעו אליו, ישבי גביש גלעד,

את אֲשֶׁר-עָשׂוּ פְּלִשְׁתִּים, לְשָׂאוֹל . יב וַיִּקְוֹמוּ כָּל-אִישׁ חֵיל, וַיֵּלְכוּ כָּל-הַלְּיָלָה, וַיִּקְחוּ
אֶת-גְּוִיַת שָׂאוֹל וְאֶת גְּוִיַת בְּנָיו, מִחוֹמַת בַּיִת שָׁן ; וַיָּבֵאוּ יָבֵשָׁה, וַיִּשְׂרְפוּ אֹתָם
שָׁם . יג וַיִּקְחוּ, אֶת-עֲצַמֹתֵיהֶם, וַיִּקְבְּרוּ תַּחַת-הָאֲשֵׁל, בְּיָבֵשָׁה ; וַיִּצְמוּ, שְׂבַעַת
יָמִים. {פ}